БИБЛИОТЕКА 168

ТЕРИМ МАШИНАЛАРИ ШАЙ БЎЛСИН!

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди.

Саноат ходимлари учун мўлжалланган саҳифада: «Резерв кўп, уни ишга сол!» умумий сарлавҳаси остида «Узглавстрой»нинг бош механик ўринбосари В. Хайровнинг **«Механизация — мададкоримиз»**, Чирчиқ электрохимия комбинати слесари Г. Ястребовнинг **«Самарали боряпти»**, мухбиримиз Ж. Носировнинг «Юксалишда», В. Ҳакимовнинг «Йўли топилди» сарлавҳали материалларини ва бошқа хабарларни ўқийсиз.

Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун мўлжалланган саҳифа механизаторларимизнинг 29 августда очиладиган республика съездига бағишланди. **«Далаларимиз гвардиячилари»** умумий сарлавҳаси остида Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги 1-«Далварзин» совхозининг бош инженери И. Потаповнинг **«Машина—деҳқоннинг дўсти»**, Пирмат Давлатовнинг **«Бел маҳкам»**, Ўрта Чирчиқдаги Свердлов номли колхознинг 2-бригада механизатори Т. Абдураззоқовнинг «Ҳосилни ҳам ўзимиз йиғиштирамиз», Бўкадаги Жамбул номли колхоз раиси М. Иброҳимовнинг **«Айём яқин»** сарлавҳали мақолалари билан танишасиз.

МЕХАНИЗАТОР

Механизатор — ернинг эгаси, далаларимиз хўжайини. Чунки қишлоқ хўжалигимиз замонамизнинг юксак техникаси билан тобора кўпроқ қуролланаётган ҳозирги даврда даламиздаги асосий ишлар машиналар ёрдами билан бажарилмоқда. Қишлоқ хўжалигимизда, айниқса пахтачилигимизда ерни ҳайдашдан тортиб то пахта теришгача бўлган барча ишлар механизациялаштирилган. Республикамизда, жумладан областимизда ташкил этилган минглаб трактор-далачилик бригадалари меҳнатни ташкил этишнинг ажойиб намуналарини кўрсатмоқдалар. Турсуной Охунова бошлаб берган ажойиб ташаббус оммавий ҳаракатга айланиб, энди унинг изидан бораётган «яшил кемалар»нинг командирлари илгаригидек бармоқ билан санарли эмас, балки сон-саноқсиздир.

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигимизни, унинг муҳим тармоғи бўлган пахтачиликни комплекс механизациялашга алоҳида эътибор бермоқда. Ана шу йўлдаги ҳар бир ҳаракат, ҳар бир ижодий фикр, ҳар бир янгилик партиямиз Марказий Комитети томонидан кенг қўллаб-қувватланмоқда ва ёйилмоқда. Турсунойчилик ҳаракатининг кичик бир доирадан умумхалқ ҳаракати доирасига кўтарилганлиги, юксак меҳнат унумдорлиги учун кураш йўлидаги улкан ҳаракатга айланганлигининг боиси ҳам шундадир.

Механизатор — пахтачилигимиз, унинг ҳозирги тараққиёти ва келажагидаги асосий фигурадир. Минг-минглаб қўл меҳнатини машиналарга юклайдиган, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янги формаларини бунёдга келтирадиган, юксак меҳнат унумдорлигини вужудга келтирадиган, деҳқончилик маданиятини юксакликка кўтарадиган — механизатордир.

Бу йил биз областимиз бўйича мамлакатга 321 минг тонна «оқ олтин» топширмоғимиз лозим. Шунинг 107 минг тоннасини пахта териш машиналари ёрдамида териб олишимиз керак. Барча ҳосилнинг 90 проценти коп-қанорсиз ташилади. Илғор хўжаликларда пахта териш машиналари теримга шай қилиб қўйилди, механизаторлар — «кема»ларнинг экипажлари яхши ўқитилиб, энди команда кутиб турибдилар. Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасида Ойша Абдурафиева, Адолат Норматова, Юлдуз Алиева, Зайнаб Ғойибова каби трактор-далачилик бригадалари 30 центнерга етказиб ҳосил кўтаришга аҳд қилганлар, мавсумда машина билан 100 тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб олишмоқчи. Турсуной Раимова, Фикрет Сефиршаев, Пирмат Давлатов, Мустафо Чачи, Ҳурбуви Абдуқодирова ва областимизнинг бошқа механизаторлари «яшил кема»ларини шайлаб, катта юришга тайёрланиб турибдилар.

Пахта териш машиналари юксак меҳнат унумдорлиги намунасини кўрсатиб, яхши натижа бераётган бўлса ҳам, лекин техниканинг қадрига етмаётган, оғизда машина тарафдори бўлиб, амалда «яшил кема»ларга кенг йўл очиб бермаётган хўжалик раҳбарлари умумий ишимизга зарар келтирмоқдалар. Машиналар ремонтини кечиктирмоқдалар, механизатор кадрлар тайёрлашга эътиборсиз муносабатда бўлмоқдалар. Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Победа» колхозида Зуҳра Содиқова яхши механизатор сифатида ўтган йили донг чиқарган эди. У «зангори кема»ни бошқаришни яхши ўзлаштириб олганди. Лекин колхоз бошланғич партия ташкилоти, правление унга яхши имконият яратиб бермади. Ҳозир Зуҳра Содиқова механизатор эмас, бошқа ишда ишламоқда. Мана сизга механизатор кадрларга муносабат! Бундай фактларга қаттиқ зарба беришимиз, механизаторларни кунт билан, авайлаб тарбиялашимиз лозим.

Эртага Тошкентда республика механизаторларининг съезди очилади. Бу съезд пахтачиликни комплекс механизациялаш йўлида олиб борилаётган ишларимизга якун ясайди, пахта йиғим-терими олдидан республикамиз механизаторлари олдида турган катта вазифаларни белгилайди.

Пахта йиғим-терими бошланишига оз вақт қолди. Бу йил пахта учун курашнинг ҳал қилувчи йили. Энди етиштирилган мўл пахта ҳосилини қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш олдимизда турган энг муҳим ва шарафли вазифадир. Йиғим-теримда энг асосий куч-механизациядир. Шунинг учун ҳозирдан бошлаб пахта териш машиналарини теримга шай қилиб қўймоғимиз, механизаторлар армиясини топшириқни бажаришга сафарбар қилмоғимиз керак. Область партия комитетининг аъзолари Бекобод, Янгийўл, Ўрта Чирчиқ, Калинин, Бўка, Оққўрғон, Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаларида бўлиб, ҳосил тўплаш ойлигининг қандай бораётганлигини текширдилар, шу билан бирга улар йиғим-теримга тайёргарлик қандай бораётганлигини ҳам аниқладилар. Маълум бўлишича, областимизнинг айрим хўжаликларида машиналар ҳали теримга тайёр эмаслиги аниқланди. Бепарволик кайфиятига берилиб кетган айрим колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари механизатор кадрларни тайёрлаш масаласига яхши эътибор қилмаганлар, машина билан терилиши лозим бўлган карталар аниқланмаган, ғўза баргини тўкадиган химикатлар тайёр эмас.

Бундай хотиржамлик кайфиятига қатъиян зарба бермоқ керак. Ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхоз раҳбарлари августнинг қолган ғанимат кунларидан фойдаланиб, парваришни бўшаштирмасдан, йиғимтеримга ҳамма нарсани, айниқса пахта териш агрегатларини тахт қилиб қўйсинлар. Механизатор кадрлар составини синчиклаб ўрганиб чиқиш, уларни шайлаш лозим.

Механизацияга кенг йўл берайлик, пахтачиликни комплекс механизациялаш йўлидаги курашимизнинг тўла тантанаси учун жон куйдириб меҳнат қилайлик, партиямиз тарихий XXII съезди қарорлари, коммунизм қуриш Программасини амалга ошириш учун ижодимизни, меҳнатимизни аямайлик!

Н. С. ХРУЩЕВ БИЛАН И. БРОЗ ТИТО ЎРТАСИДАГИ МУЗОКАРАЛАР

БРИОНИ, 26 август. (ТАСС). Бугун эрталаб Брионидаги Оқ виллада КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев билан Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти, Югославия Коммунистлар союзининг бош секретари Иосип Броз Тито ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Музокараларда совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Ленинград саноат область комитетининг биринчи секретари В. С. Толстиков, СССРнинг Югославиядаги элчиси А. М. Пузанов, СССР Ташқи ишлар министрлиги бешинчи Европа бўлимининг мудири С. Т. Аставин ва бошқалар иштирок этдилар.

Югославия томонидан музокараларда Югославия Коммунистлар союзининг секретари, Югославия Иттифоқ скупшчинасининг раиси Э. Кардель Югославия Коммунистлар союзининг секретари, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг вице-президенти А. Ранкович, Югославия Коммунистлар союзининг Марказий Комитети ижроия комитетининг аъзоси В. Влахович, ташқи ишлар бўйича давлат секретари К. Попович, Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосари Б. Крайгер, Югославия Меҳнаткаш халқ социалистик союзи Иттифоқ комитетининг халқаро алоқалар комиссиясининг раиси Д. Видич, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССР даги элчиси Ц. Миятович ва республика президентининг бош секретари Б. Црнобрня қатнашдилар.

Рўй-ростлик ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида ҳозирги халқаро аҳвол ҳамда халқаро ишчилар ҳаракатининг актуал масалалари ҳақида дўстона фикр олишилди.

И. Броз Тито, Н. С. Хрущев ва музокараларда қатнашган кишилар икки ярим соатга яқин суҳбатлашдилар.

Музокаралар эртага Брионида давом эттирилади.

Сўнгра президент Тито рафиқаси билан ҳамда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев рафиқаси билан ва музокаралар қатнашчилари билан бирга Ванга оролига жўнаб кетдилар. Ванга оролида президент Тито рафиқаси билан ўз меҳмонлари шарафига зиёфат бердилар. Зиёфат самимий вазиятда ўтди.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 168 (2459). | 28 август, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

РЕМОНТНИ ПАЙСАЛГА СОЛМАНГ

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли хўжаликлар пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан ўз зиммаларига юксак мажбурият олишган. Улар ҳар гектар ердан ўртача 32 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилганлар. Илғор бригадаларнинг мажбурияти бундан ҳам юксак. 40—45 центнер учун курашаётган ўнлаб бригадалар бор.

Лекин шунга қарамай бир қатор колхозларда тўпланган ҳосилга маҳлиё бўлиб қатор ораларига ишлов беришни тўхтатиб қўйишдек ярамас фактлар ҳам учраб турибди. Ғўзани бегона ўтлардан тозалаш, суғориш каби ишларда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Айниқса бундай аҳвол Киров номли колхозда содир бўляпти.

Йиғим-теримга тайёргарлик кўришда ҳам жиддий камчиликларга йўл қўйилган. Кўча ва кўприкларни ремонт қилиш ишига ҳалига қадар киришилмаган. Хирмон ва тош-тарозилар тахт қилиб қўйилмаган. Пахта терадиган машиналарни ремонт қилиш иши пайсалга солинмоқда. Бундай аҳволни «Правда» колхозида ҳам кўриш мумкин.

Область партия комитетининг аъзолари жойларда бўлганларида йўл қўйилган камчиликларни дарҳол тузатиш ва теримчи ҳар тарафлама шайланиб кутиб олиш юзасидан бир қанча зарур тадбирларни амалга ошириш кераклигини айтдилар. Пахтакорлар область партия комитети аъзоларининг қимматли таклифларини мамнуният билан қабул қилишди. Йўл қўйилган хатоларни тезроқ бартараф қилишга уларни ишонтиришди.

М. ДУБИНСКИЙ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА ТАЙЁРЛОВ ТАРМОҚЛАРИНИНГ ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ, УНИ ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛИШ ҲАМДА ҚАЙТА ИШЛАШГА ТАЙЁРГАРЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шуни қайд қиладиларки, республика пахтакорлари Партия ва Ҳукуматнинг пахтачиликни ривожлантириш, пахта далалари азаматларининг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисидаги ғамхўрлигига жавобан бу йил анча дуруст натижаларга эришдилар. Табиий офат оқибатларини фидокорона меҳнат туфайли тугатган пахтакорлар социалистик мажбуриятни бажариш учун етарли даражада мўл ҳосил етиштирдилар. Кўпгина хўжаликларнинг далаларида ғўза бир текис ҳосил олмоқда, ҳар туп ғўзада ўрта ҳисобда 7-9 тадан ва ундан ҳам кўпроқ кўсак тўпланди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шу билан бирга айрим маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, кўпгина колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари мўл ҳосил тўплаш учун барча имкониятлардан фойдаланмадилар, ғўзани табақалаштирилган ҳолда парвариш қилишни таъминламадилар, ўсимликнинг ривожланишида кечикишга йўл қўйдилар деб ҳисоблайдилар. Бундай далаларда ғўза парваришини давом эттириб, мўл ҳосил тўплаш керак эди. Ваҳоланки, ҳатто ғўзаси ривожланишдан кейинда қолаётган участкаларда ҳам экинларни парвариш қилишни тўхтатиб қўйиш фактлари учрайди.

Кўпчилик хўжаликларда пахта йиғим-теримига тайёргарлик кучайтирилмаган. Республика бўйича ҳали 7 мингга яқин пахта териш машинаси, 5500 та кўрак чувийдиган машина ва ҳосилни коп-қанорсиз ташиш учун шунча прицеп, кўпгина бошқа техника тайёр эмас. Самарқанд, Сирдарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида техникани тайёрлаш айниқса ёмон ташкил этилган. «Узсельхозтехника»нинг бир қанча район бўлимларида, шунингдек, кўпгина колхоз ва совхозларда машиналарни ремонт қилиш вақтида техника талаблари бузилмоқда, тайёрланган машиналарда кўпгина нуқсонлар бор.

Юк ташийдиган автомобиллар, бричкалар ва араваларнинг анчагинаси ремонт қилинмасдан турибди.

Ҳосили машинада териб олинадиган участкаларни ажратиш ҳам ҳамма ерда тамомланмаган, ажратилган далалар эса механик-ҳайдовчиларга бириктиб қўйилмаган. Бир мунча хўжаликларда машина теримига яроқсиз участкалар ажратилган. Қишлоқ хўжалик авиацияси самолётлари қўнадиган янги майдонлар қуриш ва борларини тартибга солиш тамомланмаган. Терим машиналарининг механик-ҳайдовчиларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш яхши ташкил этилмаган. Теримчиларга мавсумда пахта териш юзасидан бўлган топшириқлар маълум қилинмаган. Қишлоқ жойларда яшайдиган аҳолини пахта йиғим-теримига жалб қилиш учун ишга яроқли кишиларнинг ҳаммаси тўла ҳисобга олинмаган.

Асфальт ётқизилган майдонларни ва бостирмаларни тайёрлашга эндигина киришилди. Хўжаликлардаги мавжуд 1783 та сушилкадан фақат 102 таси ремонт қилинган.

Кўпгина пахта тозалаш заводлари ва пахта тайёрлаш пунктларида ҳосилни қабул қилиб олишга, айниқса машинада терилган ҳосилни қабул қилишга жуда суст тайёргарлик кўрилмоқда. Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Самарқанд областларида пахта ғарам қилинадиган майдончаларнинг янгиларини қуриш ва эскиларини ремонт қилиш, бостирмаларни ва омборларни тайёрлаб қўйиш жуда қониқарсиз бормоқда. Майдонларга асфальт ётқизиш ва пахта қабул қилинадиган жойларни тайёрлаш, шунингдек, тош-тарози хўжалигини ремонт қилиш ва янги 25 тонналик автотарозилар секинлик билан жуда кечикиб ўрнатилаётир.

«Узглавстрой» ва «Голодностепстрой» янги қуритиш-тозалаш цехларини жуда суст суръат билан қурмоқда. Машинасозлик заводлари пахта заводлари учун ускуналарни ўз вақтида етказиб бермаётир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети колхозлар, совхозлар ва тайёрлов ташкилотларида ҳосилни йиғиштириб олиш ва қабул қилишга тайёргарликнинг қониқарсиз бораётганлиги Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, область пахта тайёрлаш трестлари, кўпгина область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетларининг бу муҳим ишга етарли баҳо бермаётганлигининг оқибатидир, деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, область пахта тайёрлаш трестлари, область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармаларининг йиғим-теримга тайёргарлик кўриш ва пахта тайёрлашни ташкил этиш соҳасидаги ишини қониқарсиз деб топдилар.

Барча далаларда, айниқса ғўзаси ривожланишдан кейинда қолган участкаларда экинларни парвариш қилишни давом эттириш билан бирга, деб алоҳида таъкидланади қарорда, йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш, Ватанга етти йилликнинг бешинчи йилида камида 3 миллион 566 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун ҳосилни йиғиб териб олишга атрофлича тайёргарлик кўриш сира кечиктириб бўлмайдиган вазифадир.

(Охири иккинчи бетда)

ЭР ЙИГИТЛАР

(Механизаторлар ҳақида)

Ватан меҳри қонида,
Ҳайдовчи эр йигитлар.
Касбин севган жонида
Ҳамиша шер йигитлар.

Бирга минг ғайрат қўшиб,
Ишлашар доим жўшиб
Пўлат отин суришиб,
Майдонда шер йигитлар.

Ғўзада шиғил шона,
Мўл ҳосилдан нишона.
Қуёш ўпган пешона...
Тўкканда тер йигитлар.

Қўриқда ер очишда,
Бахт уруғин сочишда
Мардона ҳар бир ишда
Машина, дер йигитлар.

Пахтадан тоғ-тоғ хирмон
Тиклашда элга дармон
Машинада беармон
Ишлашар шер йигитлар.

— Техника бор бахтимиз
Бажарилар аҳдимиз
Минг-минг тонна нахдимиз
Қувнашиб дер йигитлар.
Ҳайдовчи эр йигитлар.

Толиб ЙЎЛДОШ.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ИЛҒОРЛАРИГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ

Тошкент қишлоқ область партия комитети ва область ижроия комитети 1963 йил август ойининг иккинчи ўн кунлигида дағал ем-хашак тайёрлаш ва силос бостиришнинг боришини кўриб чиқди ва Ўзбекистон КП область комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинобод» колхозига (раиси Т. Ризаев, партия ташкилотининг секретари А. Рўзиматов, агрономи С. Разаматов ўртоқлар) топширди. Бу колхоз дағал ем-хашак тайёрлаш йиллик планини 100,6 процент, силос бостириш планини 72,2 процент бажарган ва ўтган ўн кунликда планга нисбатан 19,4 процент дағал ем-хашак тайёрлаган ва 55,6 процент силос бостирган.

Область партия комитети ва область ижроия комитети Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ҳамид Олимжон номли (раиси Х. Эргашев, партия ташкилотининг секретари И. Холхўжаев, агрономи М. Исмоилов ўртоқлар); шу бошқармадаги Калинин номли (раиси А. Саугабоев, партия ташкилотининг секретари М. Раимқулов, агрономи М. Абенов ўртоқлар); Калинин бошқармасидаги Собир Раҳимов номли (раиси М. Маъмуров, партия ташкилотининг секретари М. Тошметов, агрономи В. Ёқуббоев ўртоқлар); Юқори Чирчиқ бошқармасидаги Свердлов номли (раиси Д. А. Ким, партия ташкилотининг секретари П. Цой, агрономи С. Тен ўртоқлар); шу бошқармадаги «Политотдел» колхозларининг (раиси М. Хван, партия ташкилотининг секретари Д. Пак, агрономи А. Пак ўртоқлар); Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Тошкент наслчилик совхози (директори П. П. Русаков, партия ташкилотинчнг секретари Р. Йўлдошев, агрономи С. Иброҳимов ўртоқлар); Янгийўл бошқармасидаги «Ленинизм» (раиси А. Ортиқов, партия ташкилотининг секретари Ю. Толипов, агрономи Ф. Мадалиев ўртоқлар); шу бошқармадаги Карл Маркс номли (раиси Х. Салимов, партия ташкилотининг секретари М. Абдуллаев, агрономи Абдувалиев ўртоқлар); Собир Раҳимов номли (раиси А. Мираҳмедов, партия ташкилотининг секретари У. Хасанов, агрономи Ш. Умаров ўртоқлар) колхозларининг ҳам дағал ем-хашак тайёрлаш ва силос бостиришда яхши ишлаганликларини қайд қилиб ўтди.

ЭРТАГА РЕСПУБЛИКА МЕХАНИЗАТОРЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИ

СЪЕЗД ҚАТНАШЧИЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

1-«Далварзин» совхозининг 108 пахта териш машинаси мавсумга шай. Суратда: совхозининг бош инженери Иван Федорович Патапов, партия комитетининг секретари Акбар Миркомилов, бош агроном Мустафо Чулаков ўртоқлар мавсумга тахт қилиб қўйилган «зангори кема»ларни кўздан кечирмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА ТАЙЁРЛОВ ТАРМОҚЛАРИНИНГ ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ, УНИ ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛИШ ҲАМДА ҚАЙТА ИШЛАШГА ТАЙЁРГАРЛИГИ ТЎҒРИСИДА

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлаб чиқариш бошқармалари, уларнинг партия комитетлари зиммасига, колхозларнинг правлениелари ва совхозларнинг раҳбарлари билан биргаликда ҳар бир хўжалик, ҳар бир бригада бўйича ҳосилни машинада ва қўлда йиғиштириб олишнинг иш планини тузиб чиқиш, шунингдек, пахта очилиш муддатларини, уруғлик участкаларидаги ҳосилни териб олиш вақтини ва пахта териш машиналарининг качон ишга тушишини ҳисобга олиб туриб тайёрлаш пунктларига пахта топшириш графигини тузиб чиқиш вазифасини юклади.

Йиғим-теримга, биринчи навбатда ишчи кучлари билан етарли таъминланмаган хўжаликларда пахта йиғим-теримига жалб қилиш учун қишлоқлардаги меҳнатга кобилиятли барча аҳоли тўла ҳисобга олинмоғи керак.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ҳамда унинг маҳаллий органларига, «Узсельхозтехника» бирлашмасига, область партия комитетлари ва партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетларига, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларига:

пахтани машинада теришга тайёргарликдаги камчиликларни дарҳол тугатиш ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1963 йил 2 июлдаги қарорида кўзда тутилган барча тадбирларни амалга ошириш таклиф қилинди. Пахта терадиган барча техника ва ҳосилни ташийдиган транспорт воситалари 1963 йилнинг 1 сентябригача тахт қилиб қўйилиши керак.

Пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларини тайёрлаш тубдан яхшилансин. Бу йил курсларни тамом қилиб чиққан ёш механик-ҳайдовчиларга алоҳида эътибор бериб, улар тўғрисида ғамхўрлик қилинсин, бу ёш механизаторларга машиналардан унумли фойдаланиш усулларини ўрганишда ёрдам кўрсатилсин.

Саноат ва қишлоқ область партия комитетларига йиғим-терим техникасини тайёрлаш ва терим пайтида машиналарга хизмат кўрсатадиган механик-ҳайдовчи бўлиб ишлаши учун корхоналардан 1500 коммунист ва комсомолни — энг яхши шофер, слесарь ва бошқа мутахассисларни колхоз ва совхозларга икки ойга танлаб юбориш топширилди.

«Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармаларининг, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларига яқин кунлар ичида барча хўжаликларда асфальт ётқизилган майдонлар, хирмонлар, бостирма-айвонлар, сушилкалар, кўприклар, йўллар, тарозилар ва транспорт воситаларини ремонт қилишни ҳамда янгиларини тахт қилиб қўйишни тамомлаш таклиф этилди.

Республика давлат план комиссиясига, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасига ҳамда «Ўзбекбирлашув»га барча колхозлар, совхозлар ва тайёрлов пунктларини пахта қуритиш учун кўмир билан таъминлаш топширилди.

Ғўза баргини сунъий равишда тўктириш плани 770 минг гектар қилиб белгиланди ва шунга биноан областларга топшириқлар берилди. Граждан ҳаво флотининг Ўзбекистон территориал бошқармасига самолётларнинг белгиланган жойларга 1 сентябрдан кечикмасдан етиб келишини таъминлаш таклиф қилинди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, Граждан Ҳаво Флоти Ўзбекистон территориал бошқармаси, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларига учувчилар составини жойлаштиришни таъминлаш ва учувчиларнинг баракали меҳнат қилиши учун қулай шароит яратиб бериш;

ғўза баргини сунъий равишда тўктириш учун дорилаш планини дарҳол колхоз ва совхоз ишлаб чиқариш бошқармаларига етказиш, ғўза баргини тўктиришни кечи билан 20 сентябрда тамомлаш ва машинада пахта теришни 15-20 сентябрдан кучайтириб юборишни ҳисобга олган ҳолда ҳар бир ишлаб чиқариш бошқармаси, ҳар бир хўжалик ва бригада бўйича график тузиб чиқиш;

илгари машина теримига ажратилган барча участкаларнинг аҳволини яқин кунларда такрор текшириб чиқиб, ҳамма жойда мўл ҳосилли ва пахтаси барвақт очиладиган участкаларни машина теримига ажратилишига эришиш;

25 августгача ўсимликларни ҳимоя қилиш область станциялари, хўжаликлар ва граждан ҳаво флоти махсус отрядлари ўртасида ғўза баргини дорилаш юзасидан шартномалар тузишни тамомлаш;

ғўза баргини сунъий равишда тўктириш бошлангунча самолётлар қўнадиган майдончаларнинг борини ремонт қилиш ва янгиларини қуришни тамомлаш, дориворларни ташиб келтириб қўйиш, бу ишга хизмат кўрсатадиган кишиларни етарли миқдорда тайёрлаш ва улар билан ғўза баргини тўктириш техникаси юзасидан қисқа муддатли семинарлар ўтказиш вазифасини юкладилар.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига:

уруғлик пахтани тайёрлаш юзасидан уруғчилик хўжаликларига бериладиган топшириқларни тасдиқлаш;

машиналардан уруғлик участкаларидаги иккинчи ва учинчи репродукция ҳосилини териб олишда кенг қўлланиш; шу билан бирга уруғлик пахтани кўсакларнинг ярмидан кўпроғи нормал очилганда машинада бир йўла териб олиш;

уруғлик пахтани қўлда ва машинада териб олиш вақтида нормани техника мақсадлари учун териладиган пахтага белгиланган нормадан 20 процент камайтириш;

уруғлик пахтани Хоразм областида ва Қорақалпоғистон АССР нинг шимолий районларида 10 октябргача, қолган областларда 5 октябрдан кечикмай териб олишни тамомлаш таклиф этилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига пахтани машинада териб олишда меҳнатга ҳақ тўлаш тартибини колхозларга, совхозларга, механик-ҳайдовчиларга ва кўрак чувийдиган машиналарда ишлайдиган механизаторларга 10 кунлик муддатда етказиш топширилди.

Қарорда шу нарса кўрсатиб ўтилдики, тайёрлов пунктлари ва пахта заводлари уруғнинг униши жиҳатидан биринчи ва иккинчи классларга мос келадиган қўлда терилган элитанинг I, II ва III репродукциялари учун ўша турдаги уруғларнинг анализларига асосланиб, қўшимча ҳақ тўлайди ва ҳар бир ботаник сорт бўйича кўзда тутилган планли уруғ чиқишига қараб ана шу қўшимча пулларни колхоз ва совхозларга ҳар бир турдаги уруғ комплектлаштирилгандан кейин 15 кундан кечикмай тўлайди. Машинада териб олинган уруғлик чигит (II ва III репродукция) учун қўшимча ҳақ, агар у ГОСТ талабларига мувофиқ келган тақдирдагина тўланади.

Тайёрлов пунктлари томонидан қабул қилиб олинадиган уруғлик пахта ҳар бир колхоз ва совхоз бўйича уруғлик фондини тайёрлаш юзасидан инструкция талабларига риоя қилган ҳолда комплектлаштирилади. Икки хўжаликнинг бир хилдаги уруғлик пахтасини битта комплектлаштиришга уруғлик лабораториясининг рухсати билангина мустасно тарзида йўл қўйилади.

Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитети, область пахта тайёрлаш тресети ва пахта заводларининг директорлари зиммасига:

тайёрлов пунктларини белгиланган муддатда ремонт қилиш ва тахт қилиб қўйиш, қуритиш-тозалаш цехларининг ремонтини 1 сентябргача тамомлаш чораларини кўриш; ҳар бир қуритиш-тозалаш цехи бўйича проектдаги қувватига мувофиқ машинада терилган пахтани қуритиш ва тозалаш юзасидан топшириқ бериш, ҳар бир цехдан унумли фойдаланилишини таъминлаш, пахта тозалаш заводлари томонидан пахта қуритиш сифати ва цехларнинг узлуксиз ишлаши устидан мунтазам назорат ўрнатиш;

1 сентябргача тайёрлов пунктларига этаклар ва қоп-қанорларни келтириб қўйиш;

барча тайёрлов пунктлари, колхозлар ва совхозларни пахта стандартларининг дубликат эталонлари билан дарҳол таъминлаш, ишлаб чиқариш бошқармалари билан биргаликда барча колхоз ва совхозларнинг бригада бошлиқлари ва звено бошлиқларининг пахтани сортларга ажратиб териш ва уларни стандартларнинг эталонлари билан таништириш юзасидан семинарларини ўтказиш;

пахта заводларида ва тайёрлов пунктларида уруғлик пахта билан кандай муомала қилишда тартиб ўрнатиш, уруғлик чигитга ҳамда техника эҳтиёжлари учун ишлатиладиган пахта нави, намлиги ва ифлослиги юзасидан ГОСТ томонидан белгиланган қоида ва нормалардан хеч қанақа чекинишларига йўл қўймаслик вазифалари юкланди.

Область пахта тайёрлаш трестларига ва пахта заводларининг директорларига моддий-жавобгар кишиларни яқин кунлар ичида қайта аттестациядан ўтказишни тамомлаш, барча тайёрлов пунктларини малакали, ишда синалган товароведлар, лаборантлар ва ҳисобот ходимлари, шунингдек, пахта қабул қилиш, ғарам қилиш ва қуритиш учун ишчилар билан тўла-тўкис таъминлаш, область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига эса кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда пахта заводларига ёрдам кўрсатиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, колхозларнинг правлениелари ва совхозларнинг директорларига яқин кунлар ичида пахтани йиғиб-териб олиш иш нормалари ва расценкаларини қайта кўриб чиқишни тамомлаш, норма ва расценкаларни пахтанинг очилишига ва ҳосилдорликка қараб табақалаштирилган ҳолда белгилаш вазифасини юклади. Колхозларнинг правлениелари ва совхозларнинг раҳбарларига мавсумда 3—4 тоннадан пахта териш юзасидан теримчиларга табақалаштирилган нормалар белгилаш тавсия этилди.

Қарорда 1962 йилда пахтани марказлаштирилган тартибда қуритиш, тозалаш ва тайёрлов пунктларига жўнатишдаги ишларда механизация воситаларидан тўла фойдаланган Қўрғонтепа ишлаб чиқариш бошқармаси колхозларининг тажрибасини кенг оммалаштириш кераклиги кўрсатиб ўтилган.

Теримчиларга ва механизаторларга нормал маданий-маиший шароит яратиб бериш, дала шийпонларини жиҳозлашга, болалар боқчалари ва ясшиларининг ишини яхшилашга, далада иссиқ овқат пишириб беришга алоҳида эътибор қилиш таклиф этилди.

Соғлиқни сақлаш ва Маданият министрликларига ҳамда Ўзбекбирлашувга аҳолига маданий-маиший ва медицина хизмати кўрсатиш тадбирларини тузиб чиқиш ва ўз вақтида амалга ошириш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети область партия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари, комсомол ва касаба союзлари зиммасига колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторлар ўртасида оммавий-агитацияни ва пропаганда ишларини кучайтириш, колхозларга ва совхозларга колхозчилар ва совхоз ишчилари ўртасида мавсумда 5—7 тонна ва ундан кўпроқ, механик-ҳайдовчилар ўртасида икки қаторли терим машиналари билан 100—120 тоннадан ва бир қаторли машинада 60—70 тоннадан пахта териш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш вазифасини юкладилар. Илғор теримчилар ва механик-ҳайдовчиларнинг тажрибалари кенг оммалаштирилсин.

Партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлов органлари, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларига йиғим-терим, ҳосилни қуритиш ва жўнатиш пайтида пахта нобудгарчилигига қарши, шунингдек, пахтани чорва моллар пайҳон қилишига қарши кескин кураш очиш таклиф этилди. Шунингдек, барча колхозчиларга ва совхозларнинг ишчиларига, механик-ҳайдовчиларга етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини тўла-тўкис сақлаш учун уларнинг масъулиятини, нобудгарчиликда ва пахтани пайҳон қилишда айбдорларни эса қатъий жавобгарликка тортиш кераклигини тушунтириш таклиф этилди.

Маданият министрлигига пахтани қўлда ва машинада териш, қопқанорсиз ташиш, қабул қилиш, марказлаштирилган тартибда қуритиш ва пахтани тайёрлов пунктларида тайёрлаш қоидаларини нашр этиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига ана шу қоидаларни колхозларга, совхозларга, бригадаларга, терим машиналарининг механик-ҳайдовчилари ва машинани қоп-қанорсиз ташиш билан банд тракторчилар ҳамда шоферларга етказиш топширилди.

Областларни, ишлаб чиқариш бошқармаларини, колхозлар ва совхозларни пахта йиғим-терими ва уни давлатга топширишда юксак кўрсаткичларга эришганликларини рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари: Қорақалпоғистон АССР ва областлар учун иккита байроқ, ишлаб чиқариш бошқармалари учун иккита ва совхозларга бериш учун битта байроқ таъсис этилсин.

Кўчма Қизил байроқлар 10 сентябрдан бошлаб ўн кунда бир марта берилади. Кўчма Қизил байроқларни топширишда пахта тайёрлашнинг бориши ва суръати, тайёрланган пахтанинг сифати, машина терими юзасидан олинган мажбуриятларнинг бориши эътиборга олинади.

Социалистик мусобақа якунларига мувофиқ кўчма Қизил байроқларни топшириш билан бир вақтда областларга бештадан юк машинаси ва биттадан енгил автомашина, ишлаб чиқариш бошқармаларига иккитадан юк машинаси ва биттадан енгил автомашина, совхозларга биттадан енгил машина ажратилсин. Юк автомашиналари илғор колхоз ва совхозларга, енгил автомашиналар эса йиғим-терим илғорларига сотилсин.

Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларига ишлаб чиқариш бошқармалари учун биттадан ва совхозлар учун биттадан кўчма Қизил байроқлар таъсис этиш топширилсин.

Ғўзанинг аҳволи, тўпланган ҳосил, дейилади қарорда, ҳар бир колхоз, совхоз, ишлаб чиқариш бошқармаси, ҳар бир область олган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлайди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари, колхозчилар, ишчилар, мутахассислар, республика қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашлари етиштирилган мўл ҳосилни ўз вақтида сира нес-нобуд қилмасдан териб оладилар ҳамда давлатга камида 3 миллион 566 минг тонна пахта топшириб, Ватан олдидаги бурчларини шараф билан бажарадилар деб, ишонадилар.

ҲОСИЛ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ АЪЗОЛАРИ НАЗОРАТИДА

ҒЎЗА ҒОВЛАБ КЕТМАСИН!

Август тугалланай деб қолди. Лекин ҳали иш бўшаштирилгани йўқ. Миришкорларнинг ҳаракати зўр. Бири иккинчисидан қолишмай ишлашяпти. Ҳар бир деҳқон ўзига топширилган ишни садоқат билан бажариб, ҳосил тўплашга муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

— Бизнинг, — дейди звено бошлиғи Юлдуз Алиева, — 35 гектар еримиз бор, ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтаришга сўз берганмиз. Сўзимизнинг устидан чиқиш учун бир кучимизга ўн куч қўшиб ишлаяпмиз. Сентябрда ҳам қатор ораларига ишлов беришни давом эттирамиз.

Республика Олий Советининг депутати ўртоқ Ю. Алиева бошчилик қилаётган тюпкочилар звеносида чиндан ҳам иш қизғин. Колхозчилар ҳосили кам ерларни қайта-қайта культивация қилишяпти. Ғўзалар меёрига қараб сув ичмоқда. Бегона ўтлар таг-томири билан суғуриб ташланаяпти. Ҳашарот тушган карталар эса дориланяпти. Шу билан бир қаторда звено йиғим-теримга ҳам пухта ҳозирлик кўрмоқда. «Зангори кема»лар юрадиган майдонларнинг четлари текисланаяпти. Хирмонлар ремонтдан чиқарилиб, тош-торозилар тахт қилинмоқда.

Адолатхон Рўзиматова бошлиқ звено аъзоларини айтмайсизми? Пландагига нисбатан ҳар гектар ердан қўшимча равишда 5 центнердан ҳосил олишга аҳд-паймон қилишган. Ҳов анави катта картадаги ғўзаларга сифатли ишлов берилганлиги сабабли ҳозирнинг ўзида 8-10 тадан бўлиқ кўсак бор. Бу кўсакларнинг чигит донаси ҳам жуда кўп. Лекин пастки картадаги ғўзаларни мақтаб бўлмайди.

— Кўчати кам, ҳосили етарли бўлмаган ғўзаларни нима қиласизлар? — деб савол берди область партия комитети аъзоларидан бири звено бошлиғига.

— Ҳамма кучни орқада қолган ғўзаларга қўшимча ишлов беришга қаратдик.

Тошкент қишлоқ область партия комитети аъзолари мажбуриятни қоплайдиган ҳосилни етиштириш учун шу кеча-кундузда янада тинмай ишлаш, қўшимча ишчи кучларини далага чиқариш кераклигини айтишди. Бўлиқ кўсакларни тезроқ очилтириш учун ғўзаларни дарҳол шамоллатишга звено аъзоларининг эътиборини қаратдилар.

Область партия комитети аъзолари Ленин номли колхознинг бошқа звено ва бригадаларида ҳам бўлишди. Лекин ҳамма ерда ҳам ғўза парвариши кўнгилдагидек эмас экан. Бир қатор бригадаларда иш ёмон ташкил этилган. Қатор ораларига ишлов бериш сифатли олиб борилмаётир. Шунинг учун ҳам 2200 гектар ернинг ярмидаги ғўза ёш. Ишловга муҳтож. Бу ерда ғўзаларни ўтдан тозалаш ўзи бўларчиликка ташлаб қўйилган. Айрим бригадаларда кейинги ўн кунликда ғўзага ишлов бериш нима сабабдандир ўз ўзидан тўхтатиб қўйилган. Далада тракторларнинг овози эшитилмай қолди. Айрим бригада бошлиқлари, табелчилар, дала ишлари билан юзаки шуғулланмоқдалар. Қилинмаган ишларни қилиндига чиқариб қалбаки маълумотлар бермоқдалар. Далада ишламаганларга ғайри-қонуний равишда меҳнат кунлари ёзиб қўйишдек ярамас фактлар тез-тез учраб турибди.

«Коммунизм» колхозида ғўзани культивация қилиш, ўтдан тозалаш ҳам яхши эмас. Бу ерда сув талаб бўлмаган ерларни ёппасига бостириб суғориш одат тусига кириб қолган. Колхоз раиси ўртоқ А. Деҳқонов пландан ташқари сув беришни сўраб, ишлаб чиқариш бошқармасига бир неча марта мурожаат қилди. Лекин у ерда раиснинг гапига қулоқ солишмади. Раис колхоздаги мавжуд сув ресурсларидан ёмон фойдаланилаётганлиги ҳақида қайта-қайта огоҳлантирилди. Аммо ўртоқ Деҳқонов ўз хатосини тузатмади. Аксинча ўз бошимчалик қилиб Дзержинский номли колхозга берилаётган сувни ўзига буриб олди. Оқибатда қўшни колхознинг кўпгина майдони ўз вақтида суғорилмасдан чанқатиб қўйилди. Бу эса ғўзаларнинг гул ва кўсакларини тўкиб юборишига сабаб бўлди. «Коммунизм» колхозида аҳвол нима бўлди денг? Ғўзалар ғовлади. Бостирилиб суғорилган майдонлардаги кўсакларнинг етилиши кечикиб кетяпти.

Навоий номли колхознинг талайгина бригадасида ҳам аҳвол шундай. Ғўзани суғоришга ҳаддан ташқари ортиқча куч беришяпти. Натижада жуда кўп майдондаги ғўзалар ғовлаб кетган. Айримларида ҳатто битта ҳам кўсак йўқ.

— Ҳозир, — деб маслаҳат беришди область партия комитети аъзолари, — салқин тушиб қолди. Сув совиди, энди ҳамма ғўзани ҳам суғораберишяра майди. Лалмикор ерлардаги ғўзаларнинг талабига қараб сув бериш керак. Бошқа ердаги ғўзани сувдан тортиш маъқул. Айниқса машина билан пахтаси териладиган ерларни суғоришда эҳтиёт бўлиш зарур.

Область партия комитети аъзоларининг текширишидан шу нарса маълум бўлдики, Бекободда ҳосили кам, ўсишдан орқада қолаётган ғўзаларни олдингилар қаторига етказиб олишда бўшашувчиликка йўл қўйилган. Ишлаб чиқариш бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Қ. Қозоқбоев) ходимлари хўжаликларга конкрет ва оператив равишда раҳбарлик қилишмаяпти. Ишни ташлаб қўйишган. Ҳосилга-ҳосил қўшишни бўшаштириб юборган хўжалик раҳбарларига нисбатан муросасозлик қилинмоқда. Ана шунинг учун ҳам кўп жойларда мўл ҳосил тўпланмаяпти. 1, 3-«Далварзин» ва бошқа совхозларда меҳнат интизоми ниҳоятда бўшашиб кетган. Ишга кеч чиқиб, эрта қайтилмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, партия ташкилотлари далада ишлаётганлар учун барча қулай шароитларни яратиб бериш масаласи билан жиддий шуғулланишмаяпти. Дала шийпонларида иссиқ овқат йўқ. Аванс пуллари ўз вақтида бериб турилмайди. Илғорларнинг шу кунлардаги тажрибаларини кенг пропаганда қилиш диққат-эътибордан четда қолган. Шуларнинг ҳаммаси барча экин майдонларида мўл ҳосил тўплашга жиддий зарар етказмоқда.

Область партия комитети аъзолари Бекобод ишлаб чиқариш бошқармаси ва партия комитети ходимлари, колхозчилар ҳамда совхоз ишчилари билан қилган суҳбатларида ғўза қатор ораларига ишлов беришда йўл қўйилган камчиликларни дарҳол тузатиб, ҳосилга-ҳосил қўшишни намунали ташкил этиш юзасидан қимматли маслаҳатлар беришди. Бекободлик пахтакорларни она-Ватан хирмонига кўпроқ «оқ олтин» тўкишга чақиришди.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

„МАҲСУЛОТ СИФАТИ" КУНИ

Яқин кунларга қадар заводимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати учун фақат техника контроли бўлими ходимлари курашар эдилар. Эндиликда эса бутун коллективимиз курашмоқда.

Корхонамизда «Маҳсулот сифати» куни ўтказиб туриш одат тусига кириб қолган. Бундай кунларда ҳар бир цехнинг мастер, технолог ва контролёрлари йиғилишиб, маҳсулот сифати масаласини қизғин муҳокама қилишади. Йиғилишда сифатнинг бузилиш фактлари аниқланади, браксиз маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлашга қаратилган тадбирлар белгиланади.

10-механика йиғув цехида яқинда ўтган «Маҳсулот сифати» куни жуда қизиқарли ва фойдали бўлди. Шу куни бир қанча масалалар кўриб чиқилди. Жумладан, йиғув участкасида (мастерлари Столяров, Рустамов ва Востиков ўртоқлар) тайёр деталларни оёқ остига ташлаб қўйилгани, валик ва алюмин участкасида (старший мастери ўртоқ Ермолаев) деталлар вақтида кўздан кечирилмай, кейинчалик бирваракайига 50—100 тадан брак қилинаётгани ҳамда бракка йўл қўювчилар моддий жавобгарликка тортилмаётгани сингари масалалар кўриб чиқилди.

Натижа ёмон бўлмади. Ҳозир йиғув участкасида сифатли деталлар кўз қорачиғидай сақланмоқда. Бу, албатта, машиналарни йиғиш суръатига ижобий таъсир кўрсатаётир.

Дастлабки тажрибалардан шу нарса маълум бўлдики, корхонада «Маҳсулот сифати» кунини тез-тез ўтказиб туриш ҳар жиҳатдан мақсадга мувофиқ экан.

С. ТУЛАЕВ,
Узбекистон трактор-йиғув заводи техника контроли бюросининг бошлиғи.

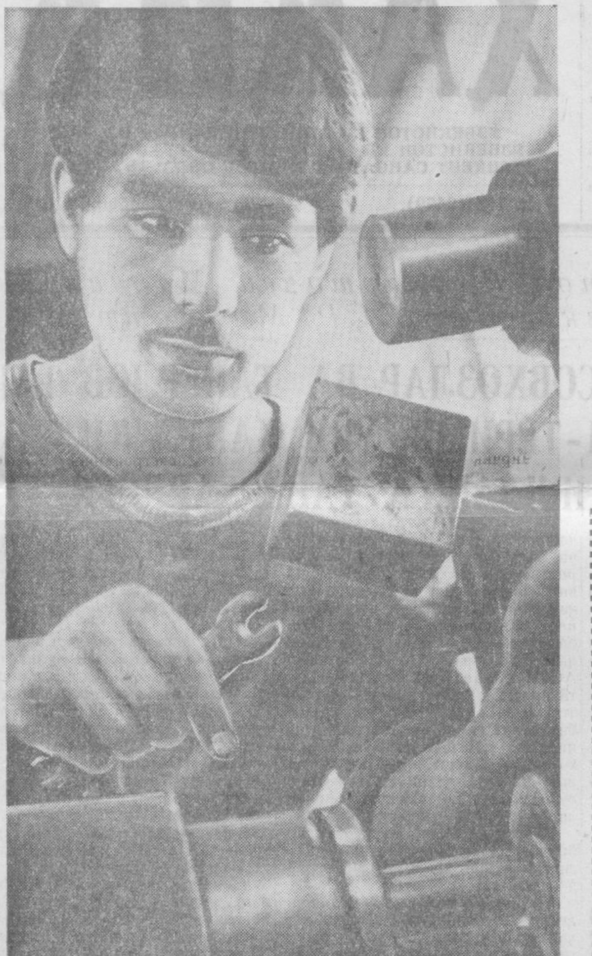

1. Тошкентдаги «Автотрактородеталь» заводида қишлоқ хўжалиги учун кўплаб сув насослари ишлаб чиқарилмоқда. Ўртоқ А. Филатов бошчилигидаги коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари сифатли насослар тайёрлашда бошқаларга ўрнак бўляпти. Бригада коллективи ҳар ойда 175 та ўрнига 200 тадан шундай насос тайёрламоқда. Юқоридаги суратда сиз пешқадам бригада аъзоларининг танаффусда ўз бригадирлари раҳбарлигида газетадан янгиликлар билан танишаётган пайтларини кўриб турибсиз.

2. «Шарикоподшипник» заводи силлиқлаш цехининг коллективи ишчи Х. Муҳаммаджонов ҳақида гап кетганида «Юрагида ўти бор йигит» деб таърифлайди. Чиндан ҳам Ҳатам ғайратли ёшлардан. У смена топшириғини 135—140 процентдан бажаради, нуқул сифатли маҳсулот тайёрлайди. Пастдаги суратда: Ҳ. Муҳаммаджонов иш устида.

А. Тўраев фотолари.

БАРЧАСИ ЯНГИ

Ўрта Чирчиқ колхозлараро қурилиш ташкилоти бу йил 665 минг сўмлик маблағ сарфлаб, заказчиларга 4 та мактаб, 2 та гараж ва хонадонлар учун 103 та янги турар-жой биноси қуриб бериши керак.

Қурувчилар меҳнатининг илк самараси кўзга яққол ташланиб турибди. «Полярная звезда» колхозида 40 автомашина учун гараж, 50 хонадон истиқомат қиладиган 25 та турар-жой биноси фойдаланишга топширилди. Янги қад кўтарган икки мактабда кириб келаётган ўқув йилидан бошлаб 220 ўқувчи билим ола бошлайди.

Қурувчилар Куйбишев номли колхоз аҳолисини ҳам мамнун қилдилар. Бундан буён 100 та қишлоқ хўжалик агрегати яқинда қуриб битказилган усти берк айвонда сақланади.

И. ҲОЛМУҲАМЕДОВ.

ЎҚИТУВЧИЛАРНИНГ АВГУСТ КЕНГАШИ

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТНИ ОШИРАЙЛИК

Янги жамият кишисини тарбиялаш, унга малакали билим бериш шу куннинг муҳим ва асосий вазифаларидан биридир. Бу ишда айниқса халқ маорифи ходимларининг бурчи бениҳоя катта. Шу сабабли партиямиз Марказий Комитетининг июнь Пленуми бу шарафли вазифаларни муваффақиятли амалга оширишда совет ўқитувчилари ва халқ маорифи ходимлари партияга янада яқин, янада активроқ ёрдам беришлари лозимлигини алоҳида уқтириб ўтди.

Янги ўқув йили арафасида август кенгашларига тўпланган ўқитувчилар ўз олдиларида турган муҳим вазифаларни кенг муҳокама қилиб олишди. Келгусида қилинадиган асосий ишларнинг планлари ишлаб чиқилди. Пойтахтдаги Киров райони мактаблари ўқитувчиларининг бўлиб ўтган кенгашида район партия комитетининг секретари ўртоқ А. Ф. Костенко «КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорлари ва район мактабларида ўқув-тарбия ишларини яхшилашда ўқитувчилар, халқ маорифи ходимларининг шарафли вазифалари» деган темада доклад қилди.

— Ўқув-тарбия ишларининг намунали йўлга қўйилиши, —дейди докладчи,— янги ўқув йилига қандай тайёргарлик кўрилганлигига боғлиқ. Шу сабабли райондаги илғор мактаблар 1 сентябрга ҳар томонлама тайёргарлик кўрдилар. Янги ўқув йилига нимаики керак бўлса, ҳаммасини тахт қилиб қўйдилар. Бунда мактаб педагог коллективларининг ҳиссаси катта бўлди. Райондаги 2, 7, 8 ва 150-мактабларнинг педагогик коллективлари бу соҳада ибратли тадбирларни амалга оширдилар. Улар мактаб ишига кенг жамоатчиликни ўз вақтида жалб қилдилар.

Бу йил райондаги 5, 7 ва 20-мактаблар ёнига қўшимча синфхоналар қурилди. Натижада мавжуд ўринлар сони қарийб 2 мингтага ортди. 50-мактаб педагогик коллективининг жонбозлиги туфайли таълим ўчоғи бир сменага кўчирилди. Шундай қилиб янги ўқув йилидан бошлаб райондаги 10 мактабда машғулотлар фақат бир сменада олиб борилади.

Яқин келгусида район мактаблари сони тағин ҳам ортади, дея сўзида давом этди ўртоқ А. Ф. Костенко. 1964—1965 ўқув йилида яна иккита мактаб қурилиб фойдаланишга топширилади. Шулардан бирини «Узбексельмаш» заводи қуриб беради. Шунингдек, 43 та мактаб ёнига қўшимча бинолар қурилади.

Янги ўқув йилида райондаги мактабларда 140 дан ортиқ куни узайтирилган группалар ишлайди. Уларга 3500 ўқувчи жалб этилади. 7, 20 ва 174-мактабларда ошхоналар ишлай бошлайди.

Район мактабларида садоқат билан ишлаётган педагоглар жуда кўп. Уларни ҳақли равишда «новатор ўқитувчилар» деб аташимиз мумкин. Чунончи, 150-мактабнинг директори А. Шукуров ёш авлодни тарбиялашдек муҳим ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. У ёш ўқитувчилардан ўзининг амалий ёрдамини аямайди. 8-мактаб педагогик коллективи ўқитувчи ўртоқ Р. Мустақимовнинг номини ҳурмат билан тилга олади. У қарийб қирқ йилдан бери ўқитувчилик қилади. Унинг қўлида таълим олган кўплаб ёшлар эндиликда она-Ватанимизнинг турли бурчакларида ўз мутахассисликлари бўйича фаол меҳнат қилишаяпти.

Ана шундай тажрибали ва ишчан педагогларнинг жонбозлиги туфайли район мактаблари ўтган 1962—1963 ўқув йилида юқори кўрсаткичларга эришди. Мавжуд 23 минг 89 ўқувчидан 6824 ўғил-қиз ўқув йилини фақат «4» ва «5» баҳолар билан якунлади. Ўзлаштириш район бўйича 91,6 процентни ташкил этди.

Бироқ, район мактабларида ҳали кўпгина камчиликлар мавжуд. Айниқса, ўқувчиларни мактабларга жалб этиш соҳасида кўп иш қилиниши керак. Айрим мактаб раҳбарларининг айби билан мактаб ёшига етган ўғил ва қизлар билим ўчоғига тортилмай қолиб кетади. Ўтган ўқув йилининг бошида район мактабларида 23 минг 608 ўқувчи ўқиган бўлса, ўқув йилининг охирига келиб бу рақам 23 минг 89 тага тушиб қолди. Бу соҳада 2, 43, 80 ва 137-мактаблар ёмон ишлашаяпти. Натижада ўтган ўқув йилида 406 ўқувчи иккинчи йили синфда қолдирилди. Ўқитувчиларнинг малакасини ошириш соҳасида ҳам қатор амалий тадбирлар кўрилиши лозим.

Кенгашда ўқитувчилардан Тожиев, Репен, Махова ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқиб, ўзлари ишлаётган мактабларда КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида олиб борилаётган тадбирлар ҳақида гапириб беришди. Кенгашда мактаб таълими системасини қайта қуриш соҳасида қўлга киритилган тажрибалар оммалаштирилди ҳамда таълим-тарбия ишларини янада яхшилашга қаратилган қатор тадбирлар белгиланди.

* * *

Ўқитувчиларнинг август кенгашлари областимизнинг бошқа районларида ҳам бўлиб ўтди.

РЕЗЕРВ КЎП, УНИ ИШГА СОЛ!

МЕХАНИЗАЦИЯ—МАДАДКОРИМИЗ

Бинокорликда прогрессив усул тобора жадал жорий этилмоқда. Бинолар яхлит темир-бетон конструкциялардан йиғилаётир. **Ҳозирги вақтда мамлакатимизда тўрт давлат — АҚШ, Англия, Франция ва ГФР дагига нисбатан кўп миқдорда йиғма темир-бетон конструкциялар ишлаб чиқарилаяпти.** Биргина Тошкент областида ўтган йили 287 минг квадрат метр ҳажмда барча қулайликлари муҳайё бўлган уй-жой қурилди. Сўнгги йиллар мобайнида қад тиклаган саноат, маданий-маиший ва турли муассаса биноларининг сон-саноғи йўқ.

Қурилиш-монтаж ишларининг кўлами шу қадар чексизки, бу катта вазифани қудратли механизация ёрдами ва мададисиз, унга таянмай, изчил жорий этмай туриб, ҳал этиб бўлмайди. Бинобарин, механизация бинокорлик ишлари суръатини тезлатиш, сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш имконини беради.

Областимиз қурилиш ташкилотларининг машиналар парки йилдан-йилга кенгайиб бораётганлиги қувончли ҳолдир. 1958 йилда Тошкент шаҳридаги қурилиш майдонларида 21 та бир ковшали экскаватор, 17 та бульдозер, 68 минора крани, 20 та автомобиль крани ишлатган эди. Ҳозир эса 84 экскаватор, 89 бульдозер, 118 минора крани ва 75 автомобиль крани бинокорларимизнинг оғирини енгил қилмоқда.

Қурилиш машиналаридан фойдаланиш кўрсаткичи ҳам яхшиланиб бораётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. 1958 йили бир ковшали экскаваторнинг ўртача иш унуми 153-трестда 89 минг кубометрни ташкил этган бўлса, ҳозир 100 минг кубометрдан ошади. Минора кранлари ўша йили ўртача 1980 соатдан ишлаган эди. Эндиликда 2850 соат кўрсаткичга эришилмоқда.

Машиналар паркининг кенгайиб бораётганлиги қурилиш-монтаж ишларини механизациялаш даражасини анча яхшилаш имконини бермоқда. **Ҳозирги вақтда бинокорликдаги ер ишларининг 93,2 процентн, темир-бетон конструкцияларни монтаж қилиш ва бетон тайёрлаш 100 процент, бетон қоришмасини жойлаштириш ва зичлаштириш 72,2 процент комплекс механизациялаштирилган.**

Қурилиш деталларини завод шароитида тайёрлаш ҳамда объектларга ташиб келтириб, сўнг монтаж қилиш бинокорликнинг прогрессив усули, келажагидир. Шундай экан, бу усулнинг кенг қўлланиши жараёнида ўз-ўзидан механизацияга ҳам талаб тобора ортиб боради. Тошкентда йирик панелли уйсозлик комбинати ишлаб турибди. У 1965 йилга бориб, 300 минг квадрат метр майдонда уй-жой қуриш қувватига эга бўлади. Корхона коллективи шундай улкан ишга бел боғлаган экан, биринчи навбатда барча ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялашга таянмоқда. Ҳозир панелларни тайёрлаш ва уларни ўрнатиш ишларини баҳайбат машиналар кўмагида бажарилаётир.

Областимиз ва Тошкент шаҳри қурилиш майдонларида ўз ишининг моҳирлари бўлган ўнлаб бинокор-механизаторлар етишиб чиқди. «Таштрансспецстрой»га қарашли механизация бошқармасининг экскаватор машинисти Г. Александров, бульдозерчи А. Абдуғаниев, «Алмаликсвинецстрой» тресги механизация бошқармаси бульдозерчилари П. Яковенко, П. Кузнецов, 159-трестнинг механизация бошқармаси минора кранининг машинисти Т. Шагизов ва бошқаларнинг номларини ҳурмат-эҳтиром билан тилга оламиз.

153-қурилиш тресги минора крани машинистлари Ряскин, Шукуров ва Новиков ўртоқлар 1962 йили юксак кўрсаткичларга эришдилар. **Уларнинг ҳарбири ўз кранлари билан йил мобайнида 10—12 минг квадрат метр ҳажмда йирик панелли уйларни монтаж қилишга кўмаклашдилар. Бу, Москва ва Ленинграддаги энг яхши машинистлар эришаётган кўрсаткичлардан ҳам юксакдир.**

Илғор бинокор-механизаторларимизнинг иш тажрибалари шуни кўрсатмоқдаки, қурилиш ташкилотлари ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақиятли адо этишлари учун битмас-туганмас резервларга эгадирлар. У ҳам бўлса, қурилишдаги сермеҳнатли ишларни механизация зиммасига дадил юклашдан иборат.

Қурувчилар меҳнатини осонлаштириш учун механизаторлар орасида техникадан мумкин қадар унумлироқ фойдаланиш йўлида социалистик мусобақа кенг авж олмоқда. Уларнинг кўпчилиги смена нормасини 6 соатда бажариш шиори билан ишлаётир. Пешқадам бинокор-механизаторларнинг иш тажрибаларини кенг ёйиш керак, токи кечаги рекорд кўрсаткич бугунги норма бўлиб қолсин. Оғиримни енгил қилай, топшириқни вақтида бажариб эл олдида юзим ёруғ бўлсин десангиз, механизацияга таянинг, илғор механизаторлар тажрибасини оммалаштиринг.

В. ХАЙРОВ,
«Узглавстрой»нинг бош механик ўринбосари.

САМАРАЛИ БОРЯПТИ

Табиий газ корхонамиз цехларига етиб келиши билан янги бир ташаббус бошладик. Коллективимиз табиий газдан ўғитлар ишлаб чиқарувчи барча корхоналарга мурожаат қилди. Уларни энг арзон аммиак селитраси ишлаб чиқариш бўйича мусобақага чақирдик. Қилиниши лозим бўлган конкрет тадбирлар режасини белгилаб олдик. Ҳар бир ишчи резервини тўла-тўкис ишга солиш ниятидамиз. Шуларни ҳисобга олиб, йил давомида 1,3 миллион кубометр табиий газ, 12 миллион киловатт-соат электр энергияси, 10 тонна сирка кислотаси ва 96 минг 500 сўмлик бошқа хил хомашё материаллари тежаб қолишни мўлжалладик.

Маҳсулот таннархини арзонлаштиришда ҳам янги марраларга эришамиз. Жумладан, минерал ўғитлар таннархи 1 процентга пасаяди, табиий газдан олинадиган аммиакнинг ҳар тоннасига ўтган йилдагига нисбатан 10 процент кам меҳнат сарф қилинади.

Эл-юрт олдида шундай катта мажбуриятлар олдик. Ишни бошлаб уни охирига етказмаслик лафзсизлик бўлади. Коллективимиз шунинг учун ҳам биринчи кунданоқ ишни ички резервлардан фойдаланишдан бошлади. Корхонада нима кўп — резерв кўп. Улар битмас-туганмас. Қанча қидирсанг, шунча кўп чиқаберади у.

Аммиак ишлаб чиқарувчи цехдаги газ компрессорларининг иш обороти илгари минутига 125 бўлса, энди 150 га етди. Оборотнинг тезлиги установка иш унумини 20 процентга ошириш имконини берди.

Қўл меҳнати билан бажариладиган процессларни енгиллатиш масаласи ҳамон конструктор-рационализаторларимиз диққат марказида турибди. Ҳозир минерал ўғитлари цехида селитрани қоғоз қопга механизм ёрдамида жойлаш устида тажриба олиб борилмоқда.

Аммиак синтези колонналаридан бири автоматлаштирилиб, 12 минг сўмлик маблағ тежаб қолинаётир. Ҳозир яна икки агрегат автоматлаштирилмоқда. Яқин орада барча колонналар автоматик бошқариладиган бўлади ва қўл меҳнатига мутлақо ҳожат қолмайди.

Буларнинг ҳаммаси катта ишнинг бошланиши. Уни янада кенг қулоч ёйдириш учун қўшимча тадбирлар амалга оширилмоқда. Цехларда резервларни қидириб топиш ишларига раҳбарлик қилувчи комиссиялар тузилди.

Комиссиялар корхона ишчиларининг резервларни қидириб топишда актив иштирок этишларини таъминлаш учун зарур чораларни кўришаяпти. Барча цехларда техникага оид адабиётлар қўйилган, қизил бурчаклар ташкил қилинган, тушган таклифларни рўйхатга олиб борувчи журналлар бор.

Комиссия журналларга ёзилган таклифларни ўз кенгашида муҳокама қилади. Тушган таклифлар чакки эмас. Уларнинг кўпи фойдали. Метан конверсияси цехи ишчиси И. Попутников барча агрегатлардаги утилизатор-қозонларга автоматик ҳаво беришни таклиф қилган. Шу цех ишчиси Г. Дадабоев эса газ пуркагич ўрнини инжекторлар билан алмаштиришни тавсия этади. Бу кўп миқдорда электроэнергияни тежаб қолади.

Умумкомбинат ташкилий комиссияси иккита журнал тутган. Уларда шу кеча-кундуздаги ҳамда кейинчалик ишлаб чиқаришга жорий қилиш лозим бўлган рационализаторлик таклифлари ҳисобга олиб қўйилади.

Ижодий изланиш самарали бораяпти.

Г. ЯСТРЕБОВ,
Чирчиқ электрохимия комбинатининг слесари.

ИҚТИСОДИЙ БЮРОЛАР

Кейинги вақтларда халқ хўжалигининг турли соҳаларида жамоатчилик асосларида ишлайдиган ташкилотлар сони кўпайиб бормоқда. Шулардан бири жамоатчилик асосларига қурилган иқтисодий анализ бюроларидир.

Ўрта Осиё темир йўлида ўндан ортиқ ана шундай бюролар ишлаб турибди. Уларнинг ишида 150 га яқин темирйўлчи актив қатнашмоқда. Жамоатчи экономистлар шу йилнинг биринчи ярми мобайнида йигирма икки тадбирни ишлаб чиқаришга жорий қилдилар. Бу тадбирлар машина-ускуналардан яхшироқ фойдаланишга, материалларни тежашга, меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот таннархини камайтиришга қаратилгандир.

Тошкент, Ашхабод тепловоз деполарида, Қизил Арвот-вагон ремонти заводида ва йўлнинг бошқа корхоналаридаги жамоатчилик асосларида ишлайдиган иқтисодий анализ бюролари айниқса яхши фаолият кўрсатишяпти. Иқтисодий анализ бюролари ишлаб чиқаришда фойдаланилмаётган резервларни кўплаб топиб ишга солмоқда. (ЎзТАГ).

Пахта йиғим-терими кампаниясига колхоз ва совхозлардагина эмас, саноат корхоналарида ҳам пухта тараддуд кўрилмоқда. «Ташавтомаш» заводи пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган прицеплар ишлаб чиқаришни тобора жадаллаштираётир. Суратда: смена мастери Деҳқон Шомирзаев (чапда) ва старший мастер Нуриддин Ҳайриддинов ўртоқлар конвейердан янги чиққан прицепларни кўздан кечирмоқдалар.

З. Шохобутдинов фотоси.

ЮКСАЛИШДА

Бу корхонанинг ишга тушганига ўн йилдан ошиб қолган. Лекин у ҳамон янгитдан туғилаётгандек, бугун кечагидан яшараётгандек туюлади кишн кўзига. Асосий ишлаб чиқариш воситалари қайтадан модернизация қилинаяпти, йўлдош цехлар қаддини кўтаряпти, янги-янги агрегатлар ўрнатиляпти.

— Кечаги янгилик бугун оёқда қоляпти,— изоҳ беради завод бош инженери вазифасини бажарувчи Владимир Никитич Марков.— Бригада-бригада бўлиб, ремонт қилиш яқиндагина илғор метод деб ҳисобланар эди. Ҳар бир машинани битта комплекс бригада бошидан-оёқ қўлдан чиқарарди. Энди бу усул талабга жавоб бермай қолди. Меҳнат унумдорлигининг, вақт сарфиётининг бир меёрда тебраниб туриши бизни қониқтирмаяпти. Ҳаётнинг ўзи янги — узелли ремонт системасига ўтишимизни тақозо қилмоқда.

1-механика-йиғув цехи корхонанинг энг зарбдор участкаси ҳисобланади. Бу ерда экскаватор ҳам қисмларга ажратилади, ҳам йиғилади. Кейин ўз оёғи билан чиқиб кетади.

Улкан цех биносининг ремонт йўлкалари учга бўлинган. Ҳар бўлинма шипига электр қуввати билан бошқариладиган кранлар ўрнатилган. Уларнинг юк кўтариш қобилияти ҳам ҳархил.

Ўртадаги кенг йўлка шипида бориб-келаётган кран 15 тоннагача юк кўтараолади. Шу катта кран остида экскаватор «операция» қилинади. Қисмлар аввало ювгич машиналарга кран орқали элтилади. Сўнг кичик кран уларни ишчи станоги тепасигача келтириб беради. Шундан сўнг қисмлар қўлдан-қўлга ўтиб, узелли ремонт системаси бошланади. Чапдаги йўлкада эса фақат «Д-6», «Д-12» маркали дизелларнинг қисмлари ремонт қилинади.

Табиий газ корхона жонига оро кирди. «МО-1» маркали ювгич машина кўмир қоракуясидан қутилиб, энди газ билан ишлашга мослаштирилди. Завод жамоатчи конструкторлик бюроси аъзолари— инженер-конструкторлар В. Г. Токарев, М. А. Нагаев, Ю. Е. Лерман ўртоқлар бу масала устида кўп бош қотирдилар, унумдорликни ошириш устида ҳам ўйладилар. Машинанинг турли вариантлари ишлатиб кўрилди. Ниҳоят «МО-1» маркали конструкция барчага маъқул бўлди. У яқин орада ишга тушади. Ювгич счёткалар бир йўла моторнинг 24 клапанини тозалайди. Энди қисмлар машинанинг устки томонида эмас, балки пастки хоналарида ювилади. Бу, ишлаш учун ғоят қулай бўлиб, меҳнат хавфсизлигини ҳам таъминлайди.

6-механика-ремонт цехи ёнида ҳозир янги бино қад кўтаряпти. Бу бино келажакда корхона экономикасини яна бир поғона юқори кўтаради. Цех лойиҳасини Б. А. Вечкутов бошлиқ завод жамоатчи конструкторлари тайёрлашган. Қоғоз бетида биринчи бор цех сатҳини ўлчаган қадоқ қўллар бугун уни қураяпти. 30 тоннагача юк кўтарувчи темир-бетон устунлар уларнинг шижоати билан кўкка бўй чўзиб турибди. Устунларга забардаст балкалар мустаҳкамланган. Улар 15 тонна юк кўтарувчи кўчма кран учун таянч воситаси бўлиб хизмат қилади.

Янги цехнинг нариги томонига ўтсангиз, темирчилик-қуюв цехига дуч келасиз. Кранлар шу цехдан ҳар қандай оғирликдаги темир буюмни механика-ремонт цехига ҳам, механика-йиғув цехига ҳам элтиб беради. Энди илгариги юзлаб қўшимча ишчи кучига, қўшимча вагонеткаларга эҳтиёж қолмайди. Қудратли кранлар ишчи буюрган ишларни бекамикўст бажара беради.

Шу кунларда юқори частотали ток билан ишловчи ТВЧ станоги устида ҳам ҳаракатланувчи кран ўрнатилмоқда. Бу тадбирларнинг барчаси йилига корхонага 14 минг 770 сўмлик фойда келтиради. Демак, маҳсулот таннархи анча пасаяди. Энг муҳими, сермеҳнатли ишлар машиналар гарданига юкланади. Ишчи эса унинг жиловини қўлга олади, холос.

Ички резервлардан фойдаланиш ҳисобига маҳсулот сифатини яхшилаш соҳасида ҳам сезиларли ютуқлар қўлга кирмоқда. Гидровинтлар ясашда, экскаватор запас қисмларини тайёрлаш процессида металл совитиш учун эмульсия бетўхтов келиб туриши керак. Шундагина ҳар бир деталь станокдан аъло сифатли бўлиб чиқади.

— Бундай суюқлик кўпинча етишмай қолиб, токарларни хуноб қиларди,—дейди ўртоқ В. Н. Марков.— Ҳозир бир группа жамоатчи конструкторларимиз кучи билан эмульсияни бир марказдан тарқатиш усулини қўлланмоқдамиз. Пастга ўрнатилган насос кучли босими билан юқоридаги бакка эмульсия чиқариб беради. Сўнгра бакдаги эмульсия кранлар орқали станоклар устидан ўтади. Токарь истаган вақтда рўпарасидаги жўмракни бураб, ундан фойдаланаберади. Бу янгилик дастлаб қараганда оддий бўлиб кўринса-да, лекин катта фойда келтирмоқда. Айниқса маҳсулот сифати яхшиланганини айтмайсизми? Ҳар бир деталнинг силлиқ чиқиши таъминланмоқда. Беҳуда бракка чек қўйилди.

Изланганга толе ёр дейишади. Ички резервлар ҳар бир корхонада мавжуд. Никита Сергеевич Хрушчев айтганидай, ҳар бир ишчининг ўз резерви бор. Гап изланишда, уларни топиб, ишлаб чиқаришга жорий эта билишда қолган.

Ж. НОСИРОВ,
Тошкент ремонт-экскаватор заводи.

Янгиликка таянсанг...

Бу фабрика тўрт йил муқаддам ишга туширилган эди. Дастлабки йилларда давлат плани бажарилмади. Аҳвол коллективни ташвишда қолдирди. Нима қилиш керак? Ипакчилар ички резервларни қидириб топиш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш шиорини ўртага ташладилар. Ҳаракатлари зое кетмади. Тошкент пиллакашлик фабрикасининг ишчи-хизматчилари улуғ етти йилликнинг тўртинчи йилини қувончли якунладилар. Бу йил ҳам меҳнатсеварларнинг ишлари чакки эмас. Улар ишлаб чиқариш резервларидан унумли фойдаланиб, зафар кетидан зафар қучмоқдалар.

Юқори навли ипак тайёрлаб бериш фабрика коллективининг энг асосий ишидир. Лекин бунга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди, албатта. Даставвал ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш зарур. Фабрика бош механиги Григорий Антонович Квасников бу ишда бош-қош бўлди. Пиллани навларга ажратиш цехидаги бункерга пилла тўкиш ишлари қўл кучи билан бажарилар эди. Григорий Антонович бу процессни механизациялаш йўлини излади. Ниҳоят ғалаба қўлга кирди. Бункерга пилла тўкиш ишлари механизациялаштирилиб, бу ишда банд бўлган ишчи бошқа участкага ўтди.

Фабрикада шу сингари бир қанча ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилдики, улар тез орада ўз самараларини берабошлади.

Коллектив ўхшаш корхоналарда тўпланган прогрессив иш усулларини ўрганиш ва уларни ўз фабрикасида ҳам кенг қўллашга қарор қилди. Шу мақсадда ипак ўраш цехининг мастер ёрдамчиси Қодир Зоитов, автоматчи Муршида Шомуродова, цех бошлиғи Беняминов ўртоқлар Марғилон ипакчилик комбинатига бориб, у ердаги илғор иш методларини ихлос билан ўргандилар.

Тошкентга қайтиб келингач, марғилонлик ипакчи Турсунов усулини ишлаб чиқаришга жорий қилишга қарор қилинди. Бу усул нимадан иборат?

Қозончаларга пилла юз граммдан ташлаб туриладн. Шундай қилинганда гоҳо-гоҳо толалар узилиб кетар, иш тўхтаб қолар эди. Турсунов усули бўйича пилла юз граммлаб эмас, етмиш граммдан ташланади. Натижада толалар узилмайди, иш тўхтамайди. Ипакнинг сифатлилиги сезиларли даражада ошади.

Яна бир янгилик. У ҳам бўлса «СКЭ-4-ВУ» маркали автоматларга тааллуқлидир. Бу автоматларнинг ҳар бирида 12 тадан қозон бўлади. Уч қозонни бир киши бошқаради. Қозонлар сонини ошириш мумкин эмасми? Бригада бошлиғи Валентина Величкова фабрикада биринчи бўлиб, тўрт қозонни бошқаришга ўтди ва ҳамкасбларини ўрнак олишга чақирди. Унга Карима Ҳайитбоева, Собиржон Азимов, сўнгра ўнлаб бошқа қозончилар эргашдилар. Ҳозир Валентина издошларининг сони кундан-кун ортиб бормоқда.

Бу янгиликнинг кенг қувватланиши натижасида сифат кўрсаткичи 100 процентга кўтарилди. 16 киши бошқа ишга ўтди. Фабрика бир йилда 1500 сўм фойда кўрадиган бўлди. Меҳнат унумдорлиги эса 3,3 процентга ошди.

Мана, етти йиллик бешинчи йилининг саккизинчи ойи ҳам ўтиб бормоқда. Хўш, фабрика ишчи-хизматчилари ўтган шу давр ичида қандай меҳнат қилдилар?

Коллектив изланиши зое кетмади. Саккиз ойлик план муддатидан илгари 103.5 процент адо этилди. 40 центнер пилла тежаб қолинди. Ҳозир ипакчиларнинг фикри-ёди йиллик топшириқни муддатидан олдин адо этишга қаратилган.

Коллективнинг барча аъзоси бир тан, бир жон бўлиб баракали меҳнат қилмоқда. Топшириқни мудом 160—170 процентдан адо этаётган Санобар Мамедова, Фароғат Алиаширова каби илғорлар сафи тобора кенгаймоқда. Кифоят Розиқова бошлиқ контроль-йиғув цехи ва 6 бригада коммунистик меҳнат коллективи деган номга сазовор бўлди. Яна 27 бригада ана шу шарафли номни олиш учун курашаётир.

— Резервларга суянсанг ютқазмайсан, — деди фабрика бошланғич партия ташкилоти секретарининг ўринбосари ўртоқ Абдусаттор Қодиров, — буни биз ўз иш тажрибамизда кўриб турибмиз.

Абдусаттор ака тўғри айтади. Топшириқни вақтида бажарай, эл-юрт олдида юзим ёруғ бўлсин деган киши ана шундай йўл тутиши керак.

Р. УМАРОВ,
Т. ҲАКИМОВ.

Мана бу суратда фабриканинг илғор ишчиларидан бири —Фотима Сузалованн кўриб турибсиз.

ОРДЕНЛИ ЙИГИТ

— Ҳаммаси тайёрми? — сўради Арсентий Григорьевич ёрдамчисидан.

— Тайёр!

— Қани бошладик, бўлмаса.

Николай Мезин станокни ишга тушириб юборди. Узун парма тоғ бағрини ўйиб кириб кетди. Бир неча минутдан сўнг улар станокни тўхтатиб, янги жойга кўчишга тайёргарлик кўрабошладилар.

— Бу 7-скважина, — деди Арсентий Григорьевич бизга. — Ажойиб машиналигини кўраяпсизми? Ўзи ишлайди-я...

...Кечга яқин кон портлатилиб, ер-кўкни овоз қоплади, тоғу-тош зилзилага келди. Сўнгра, ўртоқ Книш кавлаган горизонтга экскаваторлар, темир йўл составлари келди. Қазилган руда заводга ташилабошланди. Узоқда эса Арсентий Григорьевич Книш ўз шогирди билан янги горизонтга кўчаётгани карьернинг ҳамма жойидан кўриниб турарди. Демак, новатор йигит янги ҳужумга тайёргарлик кўрмоқда!

Олмалиқдаги В. И. Ленин номли Олтинтопган кон-металлургия комбинати Қалмоққир конининг пармаловчиси А. Г. Книш скважиналарни тезкорлик усулида кавлаб, барчага ибрат бўлаётир. Арсентий Григорьевич ПСШ станогида ҳар сменада 120-130 метргача скважина кавламоқда. Бу станок юқори гидравлик босимга эга, пармаси тез айланади. Коммунистик меҳнат зарбдори Книш бу янги техникани биринчи бўлиб ўзлаштирди ва эндиликда энг яхши кўрсаткичга эришмоқда.

Яқинда Арсентий Григорьевич ажойиб натижани қўлга киритди. У 14 кун давомида 1950 метр скважина кавлаб, рекорд қўйди. Шу вақтга қадар бошқа станокларда бундай юксак натижага эришилмаган эди.

Кон коллективи Арсентий Григорьевичнинг номини ҳурмат билан тилга олади. Ҳукуматимиз бу меҳнатсевар новаторнинг хизматларини юксак тақдирлади. Ҳозир унинг кўксини иккита Шуҳрат ордени ва олий мукофот — Ленин ордени безаб турибди.

Орденли йигит шу кеча-кундузда янги-янги скважиналарни тез усулда кавлаб Қалмоққир ҳазинасига йўл очмоқда.

А. ТОЖИЕВ

104 ПРОЦЕНТ

Пойтахтимиздаги 3-ғишт заводлари бошқармаси коллективи август ойи планини муддатидан беш кун олдин 104 процент қилиб адо этди. Ўртоқ А. Ҳусанов бошлиқ 3-цех аъзолари бу ойда айниқса катта ютуқларни қўлга киритдилар. Меҳнатсеварлар қурилишлар учун 1 миллион 725 минг дона ғишт тайёрлаб бердилар. Э. Нажимов, Қ. Абдураҳмонов, Х. Шералиев ўртоқлар кунлик нормаларини 2 — 2,5 баравардан бажариб, коллектив ҳурматига сазовор бўлишаяпти. 6-цех ишчилари ҳам машъалларга эргашиб планларини 101 процент қилиб адо этдилар.

Ҳозир планга қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилаётир. Бинокорлар маҳсулот сифатидан ғоят мамнун.

Ҳ. СОИБНАЗАРОВ,
М. ХОЗЗИЕВ.

ЙЎЛИ ТОПИЛДИ

Олмалиқдаги рудасиз материаллар карьери унчалик катта корхона бўлмаса-да, қурилиш индустриясида салмоқли ўрин тутади. Йиғма темир-бетонлар асрида қум-шағал ва тошларсиз узоққа бориб бўладими! Бу карьер ён-атрофдаги завод ва қурилиш объектларини инерт материаллар билан таъминлаб туради. Бундай қараганда карьер иши жуда осондек туюлади: экскаватор қум ва тошларни қазиб бераверади, уларни сортларга ажратиб, ювилади-да, сўнг истеъмолчиларга жўнатилаверади. Аслида ҳам шундай. Лекин...

Карьер план топшириқларини мудом орттириб бажаргани билан қурилишларда инерт материаллар танқис бўлгани-бўлган. Автомашиналар эса қумни ювиш майдонидан складга ташиб улгураолмаётибди.

Директор Ф. И. Рублёв бу масалага ижодий ёндошди. Унинг ташаббуси билан ювиш майдонидан складгача бўлган масофага қия қилиб узун труба ўрнатилди. Энди қарабсизки, қум складга ўзи оқиб келаверади. Ўттизга яқин ағдарма машина бу операциядан озод қилинганини айтмайсизми. Улар ҳозир бевосита қурилиш майдончаларида бошқа мақсадлар учун фойдаланилмоқда.

Федор Иванович ўзаро суҳбат пайтида карьерда қудратли майдалаш установкаси ўрнатилаётгани ҳақида гап очиб қолди. Қурувчиларга кўпроқ майда шағал керак бўлади. Одатда майда шағал қўлда сараланади. Лекин бу ғоят машаққатли иш. Махсус установкада йирик шағални майдалаш мумкин эмасми? Шундай қилинганда унумдорлик ошади, истеъмолчилар эҳтиёжи тўлароқ қондирилади. Битта установка соатига 100 кубометр шағални майдалаб беради.

— Ҳар куни минг кубометр йирик тош отвалга ташлаб юбориладн, — деди директор. — Ваҳоланки, унинг ҳар бир кубометрини қазиб чиқариш ва ташишга 1 сўм 70 тийин сарфлаймиз.

Карьерларда қазиб олинган барча тошнинг учдан бир қисми фойдаланилмай қолиб кетмоқда. Демак, қанча-қанча меҳнат харажати ҳавога учади. Федор Иванович шуларни кўриб тоқат қилиб туролмайди. У янги майдалаш установкаси ва транспортёрлар келтириш ҳақида ўйлай бошлади. Карьер коллективи ўз бошлиғини ҳар қадамда қўллаб-қувватлаб турди.

Комбинат мастери В. Козлов ўз дўстлари билан карьерга келиб, янги асбоб-ускуналарни монтаж қилиб берди. С. Попов майдалаш установкасини бошқариш пультини ўрнатди. С. Могилов бошлиқ бригада аъзолари установканинг барча ёрдамчи ускуналарини монтаж қилишди.

Майдалаш установкаси ҳозир ишга тушиш арафасида турибди. Энди қурувчилар инерт материаллар етишмаётганлигидан нолишмайди. Мана шу ташкилий-техникавий тадбирлар, улар келтираётган катта-катта фойдалар ҳақида гапирар эканмиз, бунда карьер директори ўртоқ Ф. Рублевнинг ҳиссаси айниқса салмоқли эканлигини таъкидламасдан бўлмайди. Федор Иванович — тиним билмас, қайноқ қалбли раҳбар. Карьер аҳли ўз директори ҳақида ана шундай илиқ сўзлар айтмоқда.

В. ҲАКИМОВ.

Саноат саҳифаси

Тошкент янгиликлари

ШУ ЕРГА КЕЛИНГ

Бу киоска фақатгина газеталар билан савдо қилмайди. Узоқдаги қариндош-уруғлар, ёр-биродарларингиз билан гаплашишни истасангиз бу ердаги телефондан бемалол фойдаланаберасиз. Еки мамлакатимизнинг истаган бурчагига бирор совға юбораман десангиз ҳам шу ерга келинг. Дарров ҳожатингиз чиқади.

Луначарское шоссесида жойлашган «Союзпечать» киоскасида шундай қулайликлар мавжуд. Бу ерга кирган киши бир йўла барча ишини битириб кетади.

□ □ □

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Пойтахтимизда мебель фирмаси ташкил этилгандан буён маҳсулотларнинг сифати бирмунча яхшиланди. Илгарилари болалар боғчалари ва яслиларига мўлжалланган комплект мебеллар ишлаб чиқариларди. Фирма коллективи яқинда алоҳида бўлган янги типдаги стулни ўзлаштирди. Бу янги маҳсулот илгариги стулга нисбатан бирмунча пишиқ ҳамда жуда кулайдир.

Бундан ташқари бир ёшгача бўлган болалар учун стул ишлаб чиқариш ҳам ўзлаштирилди. Унинг бўйи бир метр бўлиб, буклама стулдир. Фирмада август ойининг бошларида катталар учун бир кишилик кровать ишлаб чиқарила бошлаган эди. Ҳозир бундай кроватлардан мингтаси сотиш учун магазинларга жўнатилди.

□ □ □

ЯНГИ КЎЛ

Октябрь районидаги Абдулла Набиев боғида болалар учун кўл қуриш планлаштирилган эди. «Узгипрогор» институти бу кўл лойиҳасини тайёрлади. Лойиҳа бўйича кўл учун 12 гектар ер ажратилади. Унинг 7 гектари сув ҳавзасидан иборат бўлиб, унда чўмилиш жойи, қайиқлар юриши учун ҳавзалар ажратилади. Кўлда мактаб ўқувчилари ҳар хил спорт мусобақалари ўтказадилар.

Янги кўл келгуси йил май байрамигача тайёр бўлади.

Биллур томчилари қуёшга талпинаётган фонтан ёнида.

В. Салов фотоэтюди.

ТЎҚҚИЗ КЕЛИН, ТЎҚҚИЗ КУЁВ

Кишининг қалбини қитиқлаб, юрагини ҳаяжонга солувчи «Тўйлар муборак» ашуласи тўққиз келин ва куёвнинг ҳаётида энг унитилмас дамларнинг симфонияси бўлиб қолади.

Пойтахтнинг Охунбобоев номидаги маданият уйида ўтказилган тўққиз тўй тантанаси ёшларни завқ-шавққа тўлдирди. Юқори дид билан тузалган столлар турли-туман ноз-неъматларга тўла. Бу ерга янги турмуш қураётган ёшларнинг қариндош-уруғлари, ёру-биродарлари тўпланишган.

Тантанали маросимни маданият уйининг директори А. Шарифбоева очади. У йиғилганлар номидан янги оила қураётган ёшларни табриклаб, уларнинг ишида, турмушида ва ҳаётида бахт-саодат ёр бўлишини тилайди.

Сўзаналар билан безатилган никоҳни қайд қилиш столи ёнига бирин-кетин ёшлар келабошлайдилар. Октябрь район ЗАГСининг мудири Назира Алимова биринчи бўлиб никоҳ гувоҳномасини олган фалсафа институтининг старший лаборанти Эътибор Ҳошимова билан 27-автобазанинг механиги Арслон Едгоровларни чин юракдан табриклайди. Шундан сўнг Охунбобоев номли тикув фабрикасининг тикувчиси, коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашаётган 3-цех бригадасининг аъзоси Наима Мирбобоева билан дурадгор Мирзиёд Султонов, Охунбобоев номли тикув фабрикасининг ишчиси Шарифа Тошхўжаева билан 17-магазин сотувчиси Неъматулла Шомаърифхўжаев, тикувчи Ривка Исҳоқова билан соатсозловчи Ювда Ниёзов, машинистка Муаттар Икромова билан агроном Рустам Каримов, ТошДУ студенткаси Маъмура Файзуллаева билан техника фанлари кандидати Илҳом Азимов, аптека ходими Муаттар Алимбекова билан студент Асатулла Иноғомов, Ҳалима Назирмуҳамедова билан фельдшер Улуғбек Соатовлар бирин-кетин келиб никоҳ гувоҳномаларини оладилар.

Созандаларнинг қўшиқ ва куйлари янграйди. Тўй тантанасида қатнашаётган шоир Зоҳиджон Обидов янги келин ва куёвларни табриклаб, уларга атаб ёзган шеърларини ўқиб беради. Тошкент шаҳар Советининг депутати Турсуной Абдураззоқова янги оила қураётган ёшларга бахт, саодат, фаровон турмуш тилайди.

Н. ОМОНОВА.

Уртўқмоқ

ОГОҲ БЎЛИНГ!

Редакцияга ўрта яшар бир киши келиб, илтимос қилди:

— Менинг ҳаётимни хавф остидан сақлаб қолган врачларга газета орқали миннатдорчилигимни билдирсанглар.

Инсон сиҳат-саломатлигининг посбони бўлган совет врачлари ҳақидаги самимий сўзларни кимнинг эшитгиси келмайди дейсиз!

Ф. Жалилов билан анчагина суҳбатлашдик. Бу киши редакцияга бежиз келмаган экан. Ғалати гапларни айтиб берди. Мана, эшитинг.

Кунларнинг бирида Фаттоҳ аканинг тўсатдан тоби қочиб қолади. Ўзини ноҳуш ҳис этиб ўтирганда йўлакда бир номаълум аёл пайдо бўлади. Унинг кўзлари ўлжа ахтараётган овчидек олазарак эди. У, беморни кўриши биланоқ, аллақандай тусга кириб, бисотидаги номаъю аъмолини ишга солади.

— Ҳай-ҳай, бу хонадонга инс-жинс оралабди. Қайт-қайт! Даф бўл деяпман! Ҳа, худонинг балосига йўлиққур! — Аёлнинг жазаваси тутиб, панжаларини кериб, ҳавода ўйнатади.

У Фаттоҳ аканинг олдига келади:

— Аҳ, вой! Худодан умиди йўқ кимса сенга амал ичирибди. Ҳа, амал! — дейди у кўзларини ола-кула қилиб.

Фаттоҳ ака бу аврақининг найрангларига маҳлиё бўлиб қолади. Эчкига жон қайғи, қассобга мол деганларидек, беморнинг соддалигидан фойдаланган ҳалиги аёл бутун касб-корини ишга солиб, бу хонадондан пул, буюм юлишга киришади. Доғули шу мақсадда Ҳалима опани бир четга чақириб пичирлади:

— Билаяпсанми жувоншоҳ, — дейди у, — эрингга амал кор қилибди. Ҳа, ичак-ичакларидан ўтиб, товонига бориб тақалибди.

— Вой ўлмасам, энди нима қиламан?! — Ҳалима опа қўрқиб кетади.

— Бисотингни оч, оҳори тўкилмаган эрингнинг кийим бошларини олдимга ташла. Фалокатни даф қилай. Ҳа, эринг учун жонингни ҳам аяма...

Ҳалима опа болаларимнинг отаси тузалар экан, деган хаёл билан сандиққа калит солади. Аёл Фаттоҳ аканинг кийимларига «дам» солиб, уни ҳуржунга уради.

— Энди амални чиқариб олай. Қани, косада қатиқ билан пиёлада намокоб келтурчи. Тез бўл, вақт ўтмасин, — дейди ховриқиб.

Шундай қилиб илоннинг ёғини ялаган аёл Фаттоҳ акага бир коса қатиқ ичиради, устидан пиёлада намокоб ҳам беради. Бироздан сўнг беморнинг кўнгли айнаб, ўқчиб қусади.

— Ана, ана кўрдингми, — дейди у, қусуқнинг ичидаги оқ ипга боғланган ифлос тирноқларни кўрсатиб. У олдиндан тайёрлаб қўйган бу тирноқларни Фаттоҳ аканинг кўзини шамғалат қилиб қатиққа ташлаб юборган эди.

«Мана, энди соғайиб кетасиз!» деганича чўнтакка 6 сўмни уриб, жуфтакни ростлаб, кўздан ғойиб бўлади у.

Хўш, шундан кейин нима бўлибди?

— Афсуски, — дейди Ф. Жалилов, — ифлос тирноқларни ютиб, намокоп шимириб соғ бошимга касал сотиб олдим. Қорин, оёқ ва қўлларим дўмбира бўлиб шишиб кетди, нафас олишим қийинлашди. «Тез ёрдам» машинаси мени 15-шаҳар касалхонасига элтиб қўйди. Бу ерда икки ой даволандим.

— Ўзингизни қандай ҳис этяпсиз? — сўраймиз ундан.

— Жуда яхши хис этяпман. Афсуски, шунгача эски ирим-сиримларга, диний урф-одатларга ишониб келдим. Эндиликда минг бор пушаймонман. Кўзим очилди. Фақат врачлар мени ўлим ёқасидан сақлаб қолишди. Мен учун жон куйдирган профессор Рауф Абдуллаев, ассистент В. Л. Карпова, М. Қосимов, палата врачи Маҳбуба Иноятова, медицина ҳамшираси Надежда Петровна ва бошқаларнинг кўрсатган ғамхўрликларини ҳар қадамда эслаб юрибман. Уларга бўлган чексиз муҳаббатимни қандай сўз билан изҳор этишни билмаяпман.

Кўриниб турибдики, Ф. Жалилов ва Х. Жалилованинг кўзи очилибди. Улар қилган ишларидан пушаймон. Эндиликда улар кишиларни алдаб юрган фолбину азайимхонларга қарши курашга ҳам тайёр.

Кези келганда шуни ҳам айтиш кераки, ҳали кишиларимиз орасида диний урф-одатларга ишонувчи айрим соддадил кишилар йўқ эмас. Бу ҳол ачинарли, албатта. Бундай кишилар жамиятимизда ишламай, текин ейишга ўрганиб қолган айрим нопок шахслар қўлига тушиб, азият тортишаяпти.

Огоҳ бўлинг! Бундай ярамас шахсларнинг — фолбин, азайимхон, домла, киначи ва шунга ўхшаш харомхўрларнинг найрангига ишонманг. Бу зараркунандаларнинг ҳузурига қадам қўйманг, уларнинг хонадонларингизга бош суқишига йўл қўйманг.

Ана шу сўзларни Киров район Гризадубова кўчаси, 42-уйда истиқомат қилиб турган Ф. Жалилов газетхонларга етказишни илтимос қилди.

М. ИБРОҲИМОВ.

ТЕРГОВЧИНИНГ ҲАЗИЛИ

Туя бир тахта ғўзани пайхонлаб, бу ҳазилим деган экан. Тошкент темир йўли милициясининг терговчиси Г. Тихонравовнинг юк станцияси кассири Рамзиддин Зайниддиновга ишлатган ҳунари ҳам худди туянинг ҳазилига ўхшайди.

Ишдан келиб дам олаётган Рамзиддин тўсатдан қамоққа тушиб қолса бўладими.

— Ўғирлик қилмасам, бировни ҳақоратламасам, қамоғи нимаси, ҳазилдир, — деди Рамзиддин ўзича.

— Ҳа, айтгандай Абдуғаффор Комилов, Эркин Обидовлар ғайри-қонуний равишда контейнерларга Абакан шаҳрига юбориш учун қуруқ мева ортгани ҳақида Тихонравовга телефон қилган эдим, балки шунинг учундир.

Рамзиддиннинг сўзида жон бор экан. Қуруқ мева ортишда қатнашган ака-ука шофер Ноздринларни ҳимоя қиламан деб, Тихонравов Рамзиддинга «ҳазил» қилган экан.

Рамзиддинни порахўрликда айблаб «шофёрлардан 50 тийиндан 3 сўмгача пора олганман» деб тилхат ёздирди, қўл ҳам қўйдирди. Терговчининг бу, нотўғри хатти-ҳаракатига қанча қаршилик кўрсатмасин, Рамзиддин ожизлик қилди.

— Менинг айтганларимни ёзиб қўл қўясан, бўлмаса 15 йил оласан, — деди терговчи. Бу сафар Рамзиддин бўш келмади.

— Сизнинг ноҳақ хатти-ҳаракатларингиз ҳақида шикоят қиламан, — деди у.

— Сен ёзган шикоят қандай қилиб эгасига бориб етади, — кулди терговчи.

Шундай қилиб прокурорнинг ижозатисиз Зайниддинов 8 кун қамоқда ётди.

Терговчининг ҳаракатлари қуракда турмайди. Қизиқ, қайсибири тўғри?

Тихонравовнинг ҳамтовоқлари ака-ука Ноздринларнинг ножўя ишлари тўғрими, ёки Рамзиддиннинг порахўр эмаслигини тасдиқловчи 8 киши қўл қўйган ҳужжат тўғрими? Хўш, Рамзиддин жиноятчи деб фараз қилайлик, унда нега бу «жиноятчини» прокурорнинг ижозатисиз 8 кун қамаб қўйилди? Тихонравовнинг «жиноят»чи билан қўпол муомаласини қандай тушуниш мумкин?

Ленин район прокурори ўртоқ Баришев, милиция бўлими бошлиғи ўртоқ Веденеев бу терговчининг ғайри-қонуний ҳаракатига нега йўл очиб бердилар?

Р. Зайниддиновнинг ҳуқуқини поймол қилишда иштирок этган кишилар ўз навбатида Совет қонуни бўйича тегишли жазога тортилиши керак.

В. МАҲКАМОВ,
Р. ИСҲОҚОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

— ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

Гуллар водийси

Биз, бир группа совет журналистлари яқинда Болгария Халқ Республикаси бўйлаб саёҳат қилдик. Саёҳат давомида бу ажойиб мамлакатнинг ўзига хос табиати билан танишдик, гўзал шаҳар ва қишлоқларида, сўлим боғларида бўлдик, дилкаш одамлари билан суҳбат қурдик, булутни ўпган тоғларига чиқдик, қалин ўрмонларини кездик, поёнсиз денгизида сайр қилдик, саноат корхоналари ҳамда кооператив хўжаликларини бориб кўрдик.

Болгар халқининг меҳмондўстлиги, дилкашлиги ва самимийлиги бизни мафтун этди.

Мамлакатнинг пойтахти — София, улкан Марица дарёси ёқасига жойлашган ва ажойиб манзараларга бой Пловдив, халқаро сув ва ҳаво йўлларини туташтирувчи йирик портлар — Бургас ва Варна, қадимий маданият ёдгорликларини сақлаб қолган гўзал Тирново ва бошқа кўп шаҳарлар бизда унутилмас таассурот қолдирди.

Болгарияда биз кўрган яхши нарсаларнинг ҳаммаси тўғрисида фикр юритиш қийин. Шу сабабли мазкур материалда бу қадимий мамлакатнинг жаҳонга донги кетган гуллар водийси ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

АГАР болгарлар билан суҳбатлашиб қолсангиз улар: бизнинг гуллар водийимизга албатта боринг, у ерда ўстирилаётган ажойиб гулларни ўз кўзингиз билан бир кўринг, деб қайта-қайта такрорлашади.

Дарҳақиқат, уларнинг айтганича бор. Гуллар водийсида бўлган киши ўзини чиндан ҳам жаннатга тушиб қолгандек ҳис қилади. Йўқ, бу шунчаки муболаға эмас. Бу ҳақ гап.

Гуллар водийси мамлакатнинг қоқ ўртасида, Стара-Планина ва Средна гори тоғ тизмалари оралиғидаги кўз илғамас пасттекисликда жойлашган. Карлово шаҳрининг ғарб томонида, темир йўл ёқасида Розино қишлоғи бор. Гуллар водийси асли шу ердан бошланади ва шарққа қараб узоқ-узоқларга чўзилиб кетади. Розино қишлоғи ўз номи билан гул маконидир. Бу қишлоқни бир вақтлар «Худо инъоми» деб аташган. Бунинг тарихини болгарлар қуйидагича таърифлашади:

...Қадим замонларда худо ҳамма халқларга ер улашган экан. Шунда руслар, инглизлар, немислар, турклар ва ер юзидаги жамики бошқа халқлар ерли бўлиб олганлар. Бу пайтда болгар далада бўлиб, воқеадан бехабар қолган. Натижада ер ололмаган экан. Орадан бир неча кун ўтгач, ҳалиги болгар худонинг ҳузурига келиб:

— Э олло таоло, жуда яхши карам кўрсатдинг. Ҳаммага ер бердинг, мени эса унутдинг, — дебди.

— Мен ер улашаётганимда ўзинг қаёкда эдинг? — сўрабди худо.

— Одамлар оч қолмасин, мен уларни тўйғизай деб ўз даламда экин экаётган эдим, — деб жавоб қилибди ҳалиги болгар.

Шунда худонинг раҳми келиб дебди:

— Мен сени ростдан унутибман. Майли хафа бўлма. Ўзим учун олиб қўйган ернинг бир қисмини сенга бераман. Бу менинг сенга атаган инъомим бўлақолсин...

Бу ўринда худонинг ҳеч қандай кароматн йўқ, албатта. Меҳнатсевар болгар халқи ерни жон-дилидан севганлиги туфайли ушбу афсонани тўқиб чиқарган.

ВОДИЙ белига тасма бўлиб тушган текис асфальт йўлдан автобус шамолдек елиб боради. Кун тиккага келган. Шу қадар иссиқки, гўё қуёш водийга ўт пуркаётгандай. Икки тарафда тизма тоғлар чўзилиб кетган. Тоғлар гоҳ бизга яқинлашиб келади, гоҳ олислаб кетади. Орқага қарасангиз, ажиб манзара кўзга ташланади: ҳалиги тоғлар кетингиздан шиддат билан қувиб келаётганга ўхшайди.

Йўл ёқаларида гул плантациялари бир-бирига туташиб кетган. Оқ, қизил, сариқ ва ҳоказо атиргуллар чаман-чаман бўлиб очилиб ётибди. Қуёш нурида минг жило бериб товланади. Бир зум тикилсангиз, кўзни қамаштиради. Гулларнинг хушбўй ҳиди димоққа урилиб, кўнгилга хуш ёқади.

Гуллар, гуллар... Болгар қизларининг ҳусни-жамоли, латофати, табассуми акс этган уларда. Суқланиб боққан сайин тўймайсан киши. Болгар халқи ўзи яратган гуллар водийсини, ёшлик ва гўзаллик рамзи бўлмиш гулни шу қадар ардоқлайди ва шунчалар яхши кўрадики, бу ҳақда у сон-саноқсиз қўшиқлар, афсоналар, қиссалар тўқиган. Бу қўшиқ ва афсоналар шу қадар ёқимли, ажойиб ва қизиқарлики, уларни тинглаб ҳузур қиласиз.

— Биринчи атргул бу ерга қаердан олиб келинган ва қачон экилган?

Бу саволга ҳам донишманд халқ қиссасидан жавоб топасиз. Қиссада айтилишича, биринчи атр гул бундан 600 йил илгари Дамашқдан келтирилган экан. Бир ёш йигит ўз севгилиси билан хайрлашаётиб унинг боғидан эсдалик учун бир дона гулни узиб олади ва ўзи билан бирга олиб кетади. Сафар вақтида йигит болгар тоғлари этагида ҳалок бўлган экан. Уни кўмган одамлар мозори устига ҳалиги қизил атргулни санчиб қўйишган. Гул ўсиб, катта дарахт ҳосил бўлган ва шундан бутун водий узра атргуллар ёйилган экан...

ГУЛЛАР водийсидаги қайноқ меҳнат эрта баҳордан бошлаб то кеч кузгача давом этади. Одатда гул ишқибозлари ҳали қуёш тоғлар ортидан мўраламасиданоқ плантацияларни оралай бошлайдилар. Улар гул баргини эрта тонгда, шудринг аралаш йиғиштириб оладилар. Бунинг аҳамияти катта. Негаки, шудринг аралаш терилган баргларнинг сифати яхши бўлади, унинг ҳиди ҳам тўла сақланади.

Болгар деҳқонлари ғунча очилди дегунча ишни қизитиб юборадилар. Бундай пайтларда улар баъзан далада ҳам тунаб қоладилар. Пешма-пеш териб олинган барглар махсус гул қайнатиш хоналарига етказиб берилади. Бу ерда гул барглари қайнатилиб, ундан эфир ёғи олинади.

Биз тушган автобус Қозонлиқ шаҳрининг чеккасига жойлашган гул-тажриба станцияси дарвозаси олдида тўхтади. Ичкарига киришимиз билан гуп этиб гул ҳиди димоққа урди. Катта-катта пайкалларда гуллар чаман бўлиб очилган. Ҳар бир қатордаги гуллар олдига махсус табличкалар қўйилган бўлиб, унда шу қатордаги гулнинг нави, қандай аталиши ва бошқа кўрсаткичлари ёзиб қўйилган.

Гул қайнатиш хонасидамиз. Бу ерда катта қозонлар саф тортган. Гул барги шу қозонларда сувга аралаштириб қайнатиляпти. Сўнгра гул суви совутиш бакларига ўтказилиб, фильтрланади. Ҳосил қилинган ёғ бир неча марта шу хилда қайта ишланиб, сувдан ажратиб олинади. Гул ёғи сувдан енгил, шунинг учун унинг сувдан ажралиши ҳам осон.

Айтишларига қараганда, атргуллар жуда катта даромад келтирар экан.

— Гул ёғи жуда қимматли нарса, олтин билан баравар, — дейди тажриба станцияси ходимларидан бири.

— Бир килограмм гул ёғи олиш учун қанча барг йиғиш лозим бўлади? — сўрадик.

— Тахминан уч ярим-тўрт тонна.

— Бу кўп эмасми?

— Албатта кўп. Лекин даромади ҳам чакки эмас-да, ахир. Гул плантациясининг ҳар гектаридан 2 минг левадан ортиқ (бизда тахминан 2,5 минг сўмга тўғри келади) соф фойда олинар экан. Атргул ёғи олтиндан икки баравар қиммат туради.

ТАЖРИБА станциясида минг хилдан ортиқ атргуллар етиштирилаётир. Бундан ташқари, турли гулларнинг янги навларини яратиш устида ҳам илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Станция бу қимматли ўсимликни парвариш қилиш ва унинг янги навларини тажрибада синаб кўриш соҳасида кооператив хўжаликлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатган.

ХУШБЎЙ гулларни етиштиришда Розино қишлоғининг деҳқонлари айниқса катта муваффақиятларни қўлга киритишяпти. Уларнинг хўжалигида гул 300 гектардан ортиқ майдонни ташкил этади. Хўжалик даромадининг деярлик ярми шу гуллардан олинади. Ҳар йили гул ҳосилини териш Розино қишлоғида катта байрам билан бошланади. Гул байрамида иштирок этиш учун бу ерга мамлакатнинг турли бурчакларидан меҳмонлар келишади. Бу йил мўл ҳосил олгани ҳамда давлатга жуда кўп миқдорда гул барги етказиб бергани учун мазкур хўжаликка ҳукумат мукофоти берилди. Шунингдек қишлоқнинг илғор деҳқонлари ҳам мукофотга сазовор бўлдилар.

Болгар гулларидан тайёрланган хушбўй одеколон, духи ва бошқа парфюмерия буюмларига чет элларда талаб катта. Бу буюмлар дунёнинг қаерига етиб бормасин, болгар ерининг саховатини ва болгар халқининг фидокорона меҳнатини кўз-кўз қилади.

Жаҳонга донги кетган бу гуллар водийсида ажойиб гуллардан ташқари ширин-шакар мевалар ҳам етиштирилади. Қулупнай, гилос, бодринг, помидор кетидан олма, узум, нок, шафтоли, бодом, ёнғоқ ва бошқа тотли мевалар шиғил етилиб беради. Бу ўлкада бутун йил давоми мева аримайди. Шунинг учун ҳам уни фаровонлик ва маъмурчилик ўлкаси деб аташлари бежиз эмас.

Шу қадар серунум ва саховатли Болгария ерлари...

Темур РАСУЛЕВ.

Суратда: Гуллар водийсида.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

28 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Биз — Совет мамлакати пионерларимиз,** 18.25 — **Телевизион янгиликлар,** 18.45 — **Азиз ўқитувчимиз,** 19.15 — **Халқаро масалалар,** 19.35 — **Яна қора сўқмоқдан** (ҳужжатли фильм), 19.55 — **Шу дунёнинг зўрлари** номли бадиий фильм.

21.25 — **Эртаси куни программаси.**

Ўзбек тилида: 21.30 — **Телевизион янгиликлар,** 21.50 — **Пахта учун кураш давом этади** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.10 — **Комилжон Жабборов таронадари** («Халқ созандалари» циклидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.20 — **Жонажон уй** (болалар учун очерк), 20.40 — **Бу — Армавирда ишланган** (очерк), 20.55 — **Коммунистик меҳнат кишилари,** 21.15 — **Йўл посбонлари** (телевизион эшиттириш).

Рус тилида: 21.30 — **Қуёш кометаси кишилари** (телевизион фильм), 21.55 — **Кето ва Котэ** номли кинокомедия.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VIII да **Катта концерт,** 29/VIII да **Ишқинг билан.** Кеч соат 8 яримда бошланади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Каин XVIII — «ВАТАН», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (катта залда) (кундуз ва кечқурун).

Ҳам ҳазил, ҳам чин — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Жарангловчи қўнғироқлар (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Уч плюс икки — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 12, 2, кеч 6 ва 8 да).

Иван Грозний (2-серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 10 да).

Моранбон — «СПУТНИК» (тоқ соатларда кундуз ва кечқурун).

Судья — «ВОСТОК» (кичик залда кеч соат 7 ва 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 9 ва 10.45 минутда)

Каин XVIII — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳам ҳазил, ҳам чин — «ВАТАН».

Мен яшайдиган уй — КАФАНОВ номли.

Уч плюс икки — «МЕҲНАТ» (кеч соат 8.40 минутда). ТЕЛЬМАН номли.

Агар дўстинг чақирса — «УДАРНИК».

Моранбон — «РАКЕТА».

Поддубни лапарлари — «ПОБЕДА».

713-қўнмоқчи — «ШАРҚ».

Бахтсиз ҳаёт — «МЕҲНАТ» (кеч соат 10.20 минутда).

Эҳтирослар кўрфази — «ПАХТАКОР».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

28, 30 августда

Ўзбекистон ССР халқ артисти **КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ** иштирокида

ХОРАЗМ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

КАТТА КОНЦЕРТЛАРИ

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳрида **шошилинч равишда КИЙИМ-КЕЧАК, ПОЙАФЗАЛ, ПАЙПОҚ РЕМОНТ ҚИЛАДИГАН, химия усулида кийим тозалайдиган, доғ кетказадиган, ўйинчоқ ва галантерея моллари ремонт қиладиган ва дазмоллайдиган ЯНГИ «ЭКСПРЕСС»**

АТЕЛЬЕСИ ОЧИЛДИ

Юқорида кўрсатилган ремонт ишлари закачи ҳузурида бажарилади.

Ательенинг адреси: Ленин ва Карл Маркс кўчалари бурчагида.

Хизматчи кўчаси, Тилов тупик, 18-уйда турувчи **Обид Рустамовнинг** Лабзак кўчаси, 292-уйда турувчи Шаҳодат Рустамовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Урожай кўчаси, Роза проезд, 9-уйда турувчи **Сайфулла Азизовнинг** Сойбўйи кўчаси, 1-тупик, 3-уйда турувчи Ёқут Исмоиловна Исматовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Қизил майдон кўчаси, 3-тупик, 1-уйда турувчи **Раҳбар Нодирхонова (Машрапова)**нинг шу уйда турувчи Собир Нодирхоновдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936 Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786 Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06992. Индекс 64695. Нашр. № 1666.